...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 214 (13530)
1971 оной сентябриин 10, пятница

Сэн 2 мүнгэн

ЭХЭ ОРОМНАЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ВАХТАДА

Агууехэ Октябриин 54-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн Эхэ оронойгмнай завод ба фабрикануудта, шахта ба барилгануудта үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энээн тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

КАЗАНЬ. Камска автомобиль бүтээлгын заводой барилгада хүдэлжэ байһан комсомол-залуушуулай 250 коллектив һайндэрэй хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ мүрысөөндэ «Спецстрой» гэжэ управлениин Виктор Шатуновой хүтэлбэрилдэг бригада эрхимлэнэ. Бригадын гэшүүд үдэр бүриинтөө даабарияе 130—140 процент дүүргэнэ.

Автозаводой барилгашад ноябриин 7 болотор заһабарилгын заводой түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүргэхээр зоригжонхой.

* * *

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байһан Дзержинскиин нэрэмжэтэ Днепровско заводой металлургнууд ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, даабариһаа гадуур 13 мянган тонно шэрэм, 35 мянган тонно булад, 77 мянган тонно прокат гаргаһан байна. Тиигэжэ заводой коллектив түсэбһөө гадуур 1 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулба.

* * *

ЧЕРВОНОГРАД. (Львовско область). «1971 оной ноябриин 7 болотор — болзорһоонь хоёр һараар урид 2-дохи шахта ашаглалгада оруулхабди» гэһэн уряа доро «Укрособуглемонтаж» трестын коллектив ажаллажа байнхай. Энэ предприятиин ашаглалгада оруулагдахада, сүүдхэ бүри 3000 тонно түлишэ абтадаг болохо юм.

И. Козловский, С. Борушюк гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай, Б. Яцкив, А. Лево гэгшэдэй проходчигуудай, Н. Бойко гэгшын барилгашадай бригаданууд халаан бүриинтөө даабарияе 140—180 процент дүүргэнэ.

* * *

УЛААН-ҮДЭ. Темлюйн асбестоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив август һара соо түсэбһөө гадуур 1 миллион хэһэг шифер гаргаба. Тус завод Буряадай республикын түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Заводой хүдэлмэришэд бүтээн гаргадаг продукциингаа шанар һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө эндэ оньһожоруулагдамал 5-дахи лини хабсаргагдажа байна. Предприятиин цехүүдэй гол хүдэлмэри гүйсэд оньһожоруулагданхай.

* * *

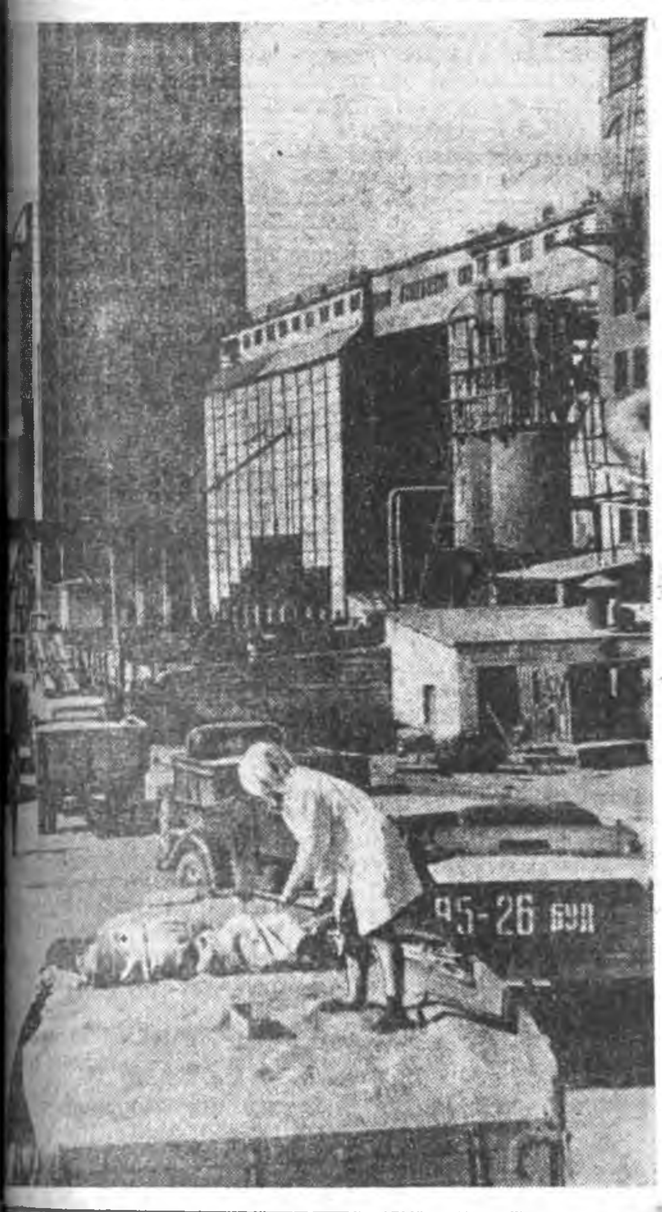
АШХАБАД. Москвагай ажалшадай шэнэ үүсхэлые эндэхи нефтиин машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэд бултанһаа түрүүлэн дэмжэбэ. Октябриин һайндэрэй хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсожо, заводой хүдэлмэришэд арба һарын түсэбые октябриин 25 болотор дүүргэхээр шиидээ.

Тиихэдэ Туркмениин түб хотын локомотивна депогой, оёдолой хоёрдохи фабрикын болон бусад предприятинуудай коллективүүд 10 һарынтаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр тэмсэжэ байна.

* * *

КЫЗЫЛ. Каа-Хемскэ шулуу нүүрһэнэй разрезэй шахтёрнууд 1971 ондо абаһан социалис уялгаяа амжалтатай дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 55 мянган тонно түлишэ абаба. Тувын автономито республикын шахтёрнууд октябриин һайндэрэй мүрысөөндэ оролсожо, шулуу нүүрһэ малтаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 2 болотор дүүргэхэ уялга абаба.

ОКТЯБРИИН ХУБИСХАЛАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Манай республика байгша ондо 75.000 тонно таряа гүрэндэ тушааха юм. Тэрэ таряанай ехэнхи хуби Улаан-Үдын талха татадаг комбинадта тушаагдаха. Мүнөө тус комбинадта арба гаран аймагай колхоз, совхозуудһаа орооһо шэрэһэн машинанууд үдэр һүнигүй ерэжэ байнхай.

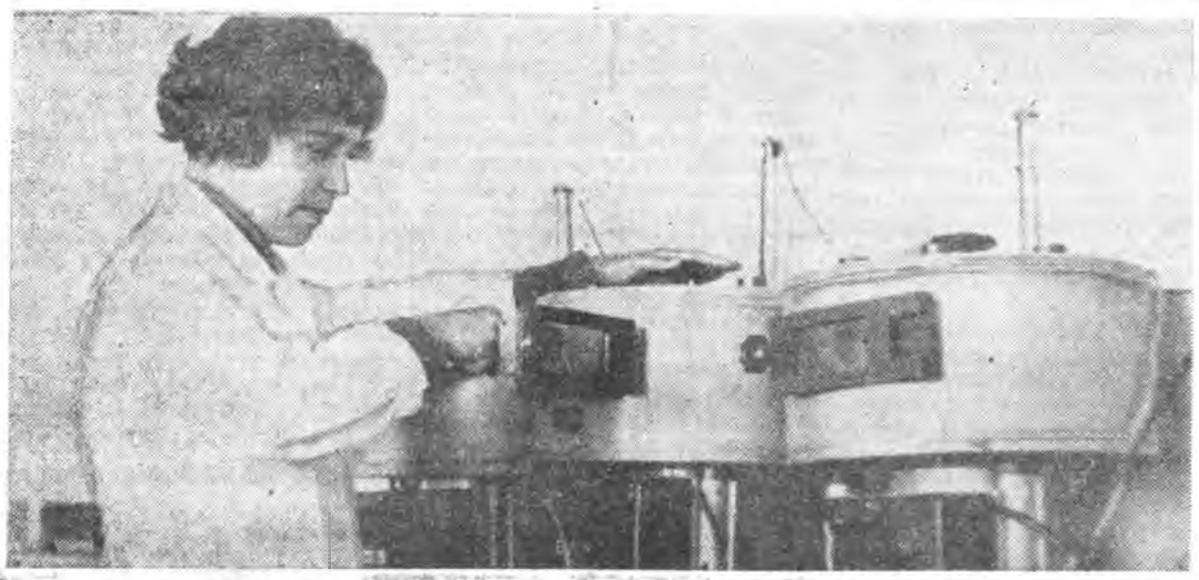
Эндэ бүхыдөө 15 лаборантнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда ВЛКСМ-эй гэшүүд Ирина Губина, Люба Смирнова, Женя Лобас, Татьяна Коломенчук гэгшэд хамта ажаллагшад cooһoo идангаяа шалгарна.

Улаан-Үдын 2-дохи ГАП-ай дүй дүршэлтэй болоһон жолоошон Алексей Кондратьев Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо ороoһо шэрэнэ. Тэрэ үдэртөө хоёрой орондо гурба-дүрбэн эрьесэ хэжэ үрдинэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын талха татадаг комбинат; 2-дохи ГАП-ай түрүү жолоошон Алексей Кондратьев; талха татадаг комбинадай лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Женя Лобас таряа хатаадаг шкафуудай дэргэдэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

...РШЭТЭ АЖАЛАЙ НЭГЭ ҮДЭР

...урда тээ огторгойдо ...шье зэргэ үүлэгүй сэлмэг ...аад, тэнтэриин баруун ...аа гэнтэ харлан бүрхэ... сагаан аадар баруун ...о буућан шанга һалхинда ..., хадынгаа оройе зубшан ... Эгээл энэ үедэ ням...тудэй далай мэтэ захагүй ... түхэмэй тарялан дээ... шаргал шэниисэ сабша...шууд болгон унагаажа ... комбайнернуудай нэгэн ... Цырендондоков дороһоо ... һанаа алдаад:

...й золигшни, саашалжа ... Баһал адхархань гэжэ ... Хашартайл болоһон ху... даа. Хэды һаатуулна ... — гэжэ хажуудахи нү... хэлэнэ.

...дэртөө энэ тарялан... бэшэ гүбди. Орой... ябуулаял даа. Тэрэ... зүүн полидохи шэниисэ ... байгаа һэн. Эндэһээ ... ошохо бэшэ аалди, — ... комбайнние жо... Дамба Лумбунов түргэ...дүүлнэ.

... мүнөө унагаажа бай... бүхыдөө 230 гектар...нхэй.

...ойнь механизаторнууд ...алгаа амяарлан ха... юм. Тиихэдэ таряа сабшажа унагаалга ба баал суглуулгань бүлэг бүлэгөөр эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө шэниисынгээ хүсэд жэгдэ эдеэшээгүй байхада, ажахынтаа отделенинүүдэй таряалантые түүбэрилэн хадажа байнхай. Гадна колхозой комбайнернууд сабшагдаһан шэниисэеэ баалдань удаан хэбтүүлхэгүй гэжэ ехэтэ оролдоно. Хэрбээ али нэгэн полидо ехээр алгасалдахадань, зарим сабшажа унагаадаг комбайнуудаа баал суглуултада түхеэржэ ябуулдаг юм.

— Мүнөө жэл юундэшьеб таряаламнай оройшог эдеэшэжэ, сабшахадамнай зарим хонхосог газарай шэниисэ ногоон зандаа. Үшөө эдеэшэхыень хүлеэхын аргагүй бшуу. Сат ошоо. Эдэ үдэрнүүдтэ үрдижэ хадаатүй һаамнай, хоолосынь һарьяжа, лахад ургасамнай газартаа үлэшэхэл, — гэжэ механизатор Заято Васильев зугаална.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряашад байгша ондо 6059 гектар шэниисэ хуряаха түсэбтэй. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, тус ажахын механизаторнууд 2560 гектар таряалангаа сабшажа, баал болгон унагаагаа. Тэрэнэйнгээ 1250 гектарай шэниисые суглуулжа сохиһон байна.

Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй ороoһо таряанай баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзорто хуряажа абахаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Зэдын аймагай Ленинэй ордено Борьёогой совхозой уряае дурсагдагша колхозой таряашад нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэһэн юм. Тиигэжэ тэдэнэр республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, гүрэндэ ороoһо таряа худалдахаар хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй. Тиин энэ зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула колхозойнь правлени, партийна организаци таряашад, механизаторнуудайнгаа социалис мүрысөөнэй гуримуудые саг соонь зохёожо, баталан абаһан байна. Тэрэшэлэн 5—5 хоногой туршада эрхим амжалта туйлагшадые урмашуулха гуримууд мүн лэ тогтоогдонхой.

— Таряа хуряалгын үеэр силос даралга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байнхай. Энээнһээ боложо комбайнер, трактористнууд олоор дуталдана. Хэды иимэ хүшэр хүндэ байдалда оробошье, бидэ бии байгаа хүсэеэ элсүүлэн, таряа хуряалгаяа унжагайруулхагүйе оролдожо байнабди. Урдандаа механизатор байһанаа хони малда ажаллахаар эльгээгдэһэн колхозоймнай гэшүүд мүнөө дахинаа комбайндаа хүдэлмэрилжэ захалаа. Иигэжэл нэгэ онол аргыень бэдэржэ гарасалдахал һанаатайбди,—гээд колхозой агроном Дугаржаб Цырендашиевич Бадмаев тайлбарилан ойлгуулна.

Тиигээшьегүйдэнь аргатүй. Ороoһо таряанайнь ургаса илангаяа мүнөө жэлдэ һайнаар урганхай. Энэ сабшажа, баалнууд болгон унагаажа байһан таряалангынь Залаатайхиһаа жэшээлэшэгүй үндэрөөр, үдхэнөөр ургаһан байна. Тиимэһээ гектарай дунда зэргээр 15—17 центнер ороoһон абтаха гэжэ эндэ ажаллажа байһан комбайнернууд багсаамжална.

Үнэндөө тус колхозой механизаторнууд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гектарай дунда зэргээр 10,5 центнер ороoһо хуряажа абаха түсэбтэй юм. Тиин мүнөө ажахын таряашад гектарай 12 центнер шэниисэ хадахаар харааланхай.

— Юрэдөө, колхозоймнай таряашад Ленинэй ордено Борьёогой совхозойхидой үүсхэлдэ харюу болгон, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэл байха. Таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо комбайнернууд Сергей Эрдынеев, Бадма Лудупов гэгшэд халаанайнгаа даабарияе холо үлүүлэн дүүргэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, механизаторнууднай таряа хуряалгаяа богони болзорто, гээлтэ хоролтойгүйгөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхые эрмэлзэнэл даа,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ П. Хайдапов найдуулаа һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ТҮҮБЭРИЛЭН ХАДАНА

Захааминай аймагта XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид таряа хуряалгадаа түрүүлэн ороо. Ешмээнэй, горохой полинууд түрүүлэн хадагдаба. Таряанай жэгдэ бэшээр эдеэшэһэн ушарһаа полинууд түүбэрилэн хадагдана.

Таряа хуряалгые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха тухайда Борьёогой совхозой механизаторнуудай хандалгые эндэхид халуунаар һайшаагаад, социалис мүрысөөгөө дэлгэрүүлжэ, хүдэлмэрээ үдэрһөө үдэртэ түргэдхэжэ байна.

Хоёрдохи отделениин комбайнернууд Жамбал Чимитов, Ринчин Ендонов, Еши Очиров, Сергей Шойдонов, Иван Цыбиков гэгшэд шударгы ажалай жэшээ харуулжа байнхай.

Манай корр.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1971 ОНОЙ СЕНТЯБРИИН 7-ной МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	сабшагдаһаниинь	һурилэгдэһэн үбһэн	Ногоооной гурил	Сенаж	Силос	Набшаһата тэжээл
Баргажанай	34	23	—	11	79	12 дахин
Баунтын	89	35	—	—	—	—
Бэшүүрэй	65	56	85	85	52	111
Зэдын	67	38	44	4	28	79
Яруунын	50	18	75	—	37	76
Загарайн	74	59	30	76	67	291
Захааминай	81	57	6	167	91	96
Кабанскын	68	55	79	60	69	—
Хэжэнгын	84	57	93	72	80	3,6 дахин
Хурамхаанай	50	32	—	19	74	—
Хяагтын	115	98	54	19	36	111
Мухар-Шэбэрэй	60	52	111	49	61	122
Ахын	76	56	—	—	—	—
Прибайкалиин	51	48	—	64	76	—
Х-Байгалай	35	37	—	—	—	—
Сэлэнгын	57	43	106	11	34	12
Түнхэнэй	69	50	107	—	65	86
Улаан-Үдын	44	35	24	54	46	238
Хоринн	52	33	28	169	36	3,9 дахин
Республика дотор	64	46	70	47	53	125

УРАН ЗУРААШАДАЙ ХУРАЛДААН

Үсэгэлдэр А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын конференц-зал соо Буряадай уран зураашадай нэгэдэхи съезд болобо. Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Г. Е. Павлов съезд нээхэдээ иигэжэ хэлэбэ:

Буряадай Уран зураашадай холбооной байгуулагдаһаар 38 жэл гүйсэбэ. Энэ хугасаада анха түрүүшынхеэ бүгэдөөрэн сугларжа, нэгэдэхи съездээ хэжэ байһамнай тон ехэ удха шанартай. Ушар юуб гэхэдэ, манай съезд гайхамшагта үе сагта—КПСС-эй XXIV съездын болоһон жэлдэ үнгэргэгдэбэ.

Энэ хуралдаанда манай уран зураашад, республикын партийна болон совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, Улаан-Үдын олониитын түлөөлэгшэдһөө гадна, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь, зонально-выставочно комитедэй түрүүлэгшэ, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша А. Н. Осипов, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь О. К. Комов, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной дэргэдэхи зохёон байгуулхы секциие даагша М. В. Хабарова, зонально-выставочно комитедэй гэшүүн Г. С. Зорин гэгшэд хабаадалсаа.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. А. Бадиев уран зураашадые халуунаар амаршалаад, Буряадай уран зураашадай съездэ эльгээгдэһэн КПСС-эй Буряадай обкомой, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Соведэй амаршалгын бэшэг уншажа үгөө.

Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Г. Е. Павлов тоосоото элидхэл хээ. Шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл уран зурааша Т. А. Рудь хэһэн байна.

Уран зураашад А. Сахаровская, А. Казанский. Д-Н. Дугаров, М. Эрдынеев, искусство шэнжэлэгшэ И. И. Соктоева, РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь О. К. Комов, Буряадай номой хэблэлэй главна редактор Д. Д. Дугаров, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев болон бусад үгэ хэлээ.

Съезд дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. А. Бадиев үгэ хэлэһэн байна.

Съезд Буряадай Уран зураашадай холбооной шэнэ правлени һунгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Мүнгэшэ, алташа дархан Татьяна Цыденова (Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхоз), Татьяна Богачёва, Ольга Шарагулова, уран зурааша Александр Окладников.

...ДАРАА СУУРХАНА

... совхозой Хүлэй отделе... механизаторнууд Зэдын ай... Борьёогой совхозой ком... жолоошод болон ...

С. ТУМАНОВ.

БУРЯАДАЙ УРАН ЗУРААШАДАЙ НЭГЭДЭХИ СЪЕЗДДЭ

КПСС-эй областной комитет, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет Буряадай уран зураашадай нэгэдэхи съездэ хабаадагшадта коммунис халуун амар мэндые хүргэнэ!

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон ажалшадай политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда Буряадай уран зураашад нэгэдэхи съездээ сугларба.

Республикынгаа ажалшадай юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарияе амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ уран зураашад өөһэдынгөө зохёохы ажалаар ехэ туһа хүргэнэ. Агуу Ленинэй холые хараһан заабариин бэелэл, социализм болон коммунизм байгуулагша совет хүнүүдэй шэн зоригто ажал Буряадай уран зураашадай зохёолнууд соо эли тодоор харуулагданхай.

Коммунис партиин болон Совет правительствын халуун анхаралай аша туһаар Совет засагай жэлнүүдтэ Буряадай уран зурагай искусство мэргэжэһэн, зохёохы ажал тээшэ хүгжэлтын ехэ дабшалта хэһэн байна. КПСС-эй ленинскэ национальна политиикын илалта, республикымнай промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура болон эрдэм наукын хүгжэлтэ Буряадай уран зураашадай зохёолнууд соо үргэнөөр харуулагдана. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо, агуу Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан РСФСР-эй автономито республиканууудай уран зураашадай зохёолнуудай выставкэнүүд энээн тухай эли тодоор гэршэлнэ. Манай үе сагай шухала асуудалнуудые уран һайханаар шиидхэһыень тэдэ выставкэнүүд харуулаа.

КПСС-эй областной комитет, республикын Верховно Соведэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет Буряадай уран зураашадта амжалта юрөөхэ зуураа, удхынгаа талаар гүнзэгы, томо зохёолнуудые бүтээхыень, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлсэхыень Буряадай уран зураашадай нэгэдэхи съездэ хабаадагшадта хүсөөд, Буряадай уран зураашад агуу ленинскэ үзэл сурталай мандан илаһые уран гоёор, хурса һайханаар саашадаа харуулжа байха бээз гэжэ найдана.

КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ашаанай автотранспортын хоёрдохи предприятиин түрүү слесарьнүүдэй нэгэн Корней Феоктистович Кравцов. Энэ нүхэр халан бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Владимир Матвеевич Кушнарёв Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой эрхим электро-гагнууршадай нэгэн юм. Тэрэ Агууехэ Октябриин 54 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, үдэр бүриингөө даабарие 130 процент дүүргэнэ. Иигэжэ энэ нүхэр заводойнгоо коллективэй дунда хүндэтэй болоһон. Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. Кушнарёв.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН МАТЕРИАЛНУУДЫЕ – ОЛОНИИТЭДЭ

ҮЗЭЛ СУРТАЛШАДАЙ АЖАЛ ХЭРЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Партиин хараалһан коммунис байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхын тулада эдэнэр бүхы шадалаараа оролдоно. Колхозууд болон совхозуудта, предприятинуудта шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн дэлгэрээ.

Партиин съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри ажалшадай үүсхэл эдэбхи, партиин гэшүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана. КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл, юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүд болон бусад материалнууд манай пропагандистска, эмхидхэлэй хүдэлмэридэ гол шухала һуури эзэлнэ. Энэ документнүүдые нэбтэрүүлхын тулада Мухар-Шэбэрэй партийна организацинууд юу хэнэб?

КПСС-эй XXIV съездын делегадууд Б. С. Семёнов С. И. Суворова хоёртой, областной партийна конференциин делегадуудтай уулзалга эмхидхэгдээ һэн. Лекторнууд, элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд олониитын дунда лекци, хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Партийна, советскэ, ажахын организацинуудай эдэбхитэд хэды хэдыгээрээ хүдөө гаража, энэ хүдэлмэри ябуулаа. Райкомой секретарьнар, бюрогой гэшүүд, таһагуудые даагшанар эдэнэртэй хамта ябалсажа, өөһэдөө лекци уншаха, хөөрэлдөөнүүдые хэхэһээ гадна, семинарнуудые үнгэргөө, партийна организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлээ. Аймагай «Знание» бүлгэм дотоодын ба гадаадын политикын шухала шухала асуудалнуудаар лектори олон ажахынуудта нээгээ. 900 лектор, элидхэлшэ, политинформатор, агитатор съездын документнүүдые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэридэ хабаадаа. Партийна организацинуудта КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэриин дүнгүүдээр суглаанууд үнгэргэгдэнхэй, политическэ һуралсалай бүхы шатада съездын материалнуудые шудалаа.

Партиин XXIV съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь пропагандистнарта туһаламжа болгон, партиин райком партийна организацинуудай секретарьнартай, партийна, комсомолой һуралсалай пропагандистнартай, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, соёлшодтой семинарнуудые үнгэргөө һэн. Эдэнэртэ туһаламжа болгон, «Съездһээ съезд хүрэтэр манай аймагай ажахынууд», «Һунгалтаһаа һунгалта болотор», «Аймагай колхоз, совхозуудай табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд» гэһэн бюллетеньнүүдые партиин райком хэблэн гаргаа. Хүн зон партиин XXIV съездын материалнуудаар тон ехээр һонирхоно гэжэ ажалшадай дунда ябуулагдажа байгаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри гэршэлбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци партийно-политическэ хүдэлмэри яһалашье шадамараар ябуулна. Тус колхозой партбюро, тэрэнэй секретарь А. П. Калашников колхозниг уудай дунда үзэл сурталай хүдэлмэри бодомжотой оншотойгоор ябуулна, колхозойнгоо хүтэлбэрилхы эдэбхитэдые—багшанар, медигүүд болон соёлшодые энээндэ хабаадуулна. Олониитын дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэринь нэгэ гуримтай болонхой гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Лекци ба хөөрэлдөөн, һайндэр болон шэнэ ёһо заншал, ханын газетэ, зураглан харуулһан зүйлнүүд, колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хүн зонтой уулзалта, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн гэхэ мэтын үзэл сурталай хүдэлмэриин арга зэбсэг эндэ бүрин хэрэглэгдэдэг юм. Тус колхозой түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат С. В. Устиновай лекци, хөөрэлдөөнүүд нютагай зониие ехээр һонирхуулдаг, олоной дунда суутай болонхой.

Партиин съездэ бэлэдхэлэй үедэ эндэхи колхозниг уудай эдэбхи үүсхэл дэлгэрээ, үзэл сурталай хүдэлмэри улам дэлисэтэй болоо. Партийна организаци тусгаар тематикаар олон лекци уншуулаа, лектори хүдэлөө. Таряашанай бүлэдэ оролгодо зорюулагдаһан тусхай үдэшэнүүд эндэ үнгэргэгдэдэг боложо заншаа. Нютагайнгаа һургуули дүүргэжэ, колхоздоо үлэхэ гэһэн хүбүүд, басагад баяр ёһололой оршон байдалда колхозой ветерануудтай, хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй уулзадаг, тэдэнэрэй үреэл шагнадаг, таряашанай солые дээрэ үргэжэ ябахабди гэжэ шахаа тангаригаа үгэдэг юм. Мүн эндэхи хизаар ороноо шэнжэлхэ музей һонирхолтой, хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай.

Боломжотойгоор, оншотойгоор ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэри үрэ нүлөө ехэтэй байдаг, зоной эдэбхи дээшэлүүлхэ, садьхэл бодолдонь дэмбэрэлтэй үрэһэ тариха—иимэ һайн һайхан зорилго дүүргэнэ бшуу.

Хүн зоной дунда оншотой шадамараар ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэриин үшөө нэгэ үльгэр жэшээ тухай эндэ дурдая. «Искра» колхозой колхозниг уудай дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэри, социалис мүрысөөн, соёлой хүдэлмэриие удхаараа уран хурса, түхэл маягаараа тодорхой, тоб гэмэ болгохын тулада колхозой партбюро ехэхэн оролдолго гаргадаг юм. Эдэнэрэй хэрэглэдэг арга оншые, эри мэсые дууһан эндэ тоолохын аргагүй. Тиигэбэшье тон хурлангыгаар тогтолтой. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө, илангаяа малшадай ажал хүдэлмэриин эрхэ байдал һайжаруулхын тулада ехэхэн хэшээл оролдолго гаргадаг юм. Мал ажалай ехэ ехэ комплекснуудые барижа эхилэнхэй, хүндэ хүдэлмэриие бүхы дээрэнь оньһожоруулха, ажал хүдэлмэриие научнаар эмхидхэхэ хэрэг нэбтэрүүлэгдэжэ захалба, амаралта үгэхэ, амаралтын үдэрнүүдые бии болгохо хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай.

Соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулхын тулада мүн лэ ехэ хэшээл оролдолго гаргагдана. Энээнэй ашаар уран һайханай самодеятельность эндэ эрхим һайнаар хүдэлдэг болоо. Аймаг доторхи эрхим коллектив мүнөө «Искра» колхоздо байдаг болонхой. Хүн зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриин тоб гэмэ тодорхой болоһондо тус колхозой партийна бюрогой секретарь нүхэр И. В. Рачинский гэгшын аша габьяа ехэ. Үзэл сурталай хүдэлмэри шангадхахын тулада партбюро ходол һаналаа табижа байдаг юм. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо колхозой коммунистнуудай суглаан дээрэ үзэл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал хоёр дахин зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. «Знание» бүлгэмэй эндэхи эхин организаци мүн лэ лекционно хүдэлмэри һонирхолтойгоор эмхидхэхэ гэжэ оролдодог юм. Эндэхи лекторнуудэй хүдэлмэриие Хонхолын дунда һургуулиин директор Ф. Я. Варфоломеев ударидадаг.

Харуулан ойлгуулха зүйлнүүдгүйгөөр аймаг дотор үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг ёһо гэжэ байхагүй. Лозунгнууд, плакадууд, элдэбын стенднүүд, үйлэдбэриин дүнгүүдые харуулһан самбарнууд болон бусад зураглаһан зүйлнүүд хүн зоной дунда манай ябуулдаг хүдэлмэридэ нилээд ехэ һуури эзэлдэг байна. Аймагай олон нютагуудта зураглан харуулһан зүйлнүүд шэнэлэгдэнхэй, аймагай ажалшадай ажал хэрэг, тэрэ тоодо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ харуулһан шэнэ шэнэ уряа лозунгнууд, плакадууд болон бусад зүйлнүүд бии болоо. Гадна ажахынуудта хүдэлмэриин дүн харуулдаг нүүдэл самбарнууд бии болгогдонхой. Партиин районно комитет политическэ лозунгнууд плакадууд болон бюллетеньнүүдые хэблэн гаргуулжа байдаг.

Аймагай колхозууд болон совхозуудта шэнэ табан жэлэй түсэб тоёор, хүнэй анхарал татамаар зурагданхай, партиин XXIV съездын материалаар тусхай стенднүүд түхеэрэгдэжэ, клубууд болон библиотекэнүүдтэ нээгданхай. Тэндэнь мүн лэ атеистын, лекторэй, пропагандистын булангууд бии юм. Аймагай библиотекэнүүдэй хүдөө ажахыда хабаатай номууд уншагшадай дунда ехэ тарасатай болонхой.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд болон материалнуудые олониитын дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ партиин райкомой лекторнуудэй бүлэгэй гэшүүд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Ц. С. Семёнов партиин политикые сусаршагүйгөөр нэбтэрүүлэгшэ юм. Уншаһан лекцинүүдыень хүн зон ходо һонирхон шагнадаг, тиимэ тула лекци уншаха гээшые нүхэр Семёнов нангин хэрэг гэжэ тоолодог гуримтай.

Партиин XXIV съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөө, тэрэнэй моральна болон материальна урмашуулга нарижуулан һайжаруулха гээшые ехэхэн удха шанартай гэжэ тоолодогбди. Тиин манай обществын хүгжэлтын мүнөөнэй үе сагта моральна урмашуулгын гол һуури эзэлдэгынь бүгэдэндэ эли бээзэ даа.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлтын халуун хаһала КПСС-эй райком «Ажалай алдар солын аймагай стенд» бии болгоо, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхозууд болон совхозууд хоорондо, мүн АВМ-0,4 гэжэ агрегадуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ гарагшадые шагнахын тулада дамжуулгын Улаан тугууд бии болгогдоо. Табан хоног бүри социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдана. Мүрысөөндэ илагшадта партиин райкомой, аймагай гүйсэдкомой амаршалгын бэшэг эльгээгдэнэ. Һүүлэй табан хоногой дүнгөөр «Искра» колхоз дамжуулгын Улаан туг абанхай, ногооной витаминна гурил бэлэдхэлгээр Заганай колхозой
Суминковой звено тү
Аймагай ажахынууд
бэлэдхэхэтээ хамта
жа байна. Угаа харю
хоёр хүдэлмэри зэргэ
Ургаса хуряалга дээрэ
рысөөн мүн лэ дэлгэр
Борьёогой совхозой
нуудай үүсхэлтэй тани
аймагай комбайнер,
фер бүхэн ургаса хура
хэ хүдэлмэриин өөһэдэ
хай хүдэлжэ байна.
Социалис мүрысөө с
һайнаар эмхидхэхэ ту
ЦК-гай һаяхан гараһа
ниитын үүсхэл улам
байһаниинь ойлгосотой
гай механизаторнууд,
энэ шухала документ
улам эршэмтэйгээр хү
КПСС-эй XXIV съ
хэбэринүүдые нэбтэрү
бухы юумэн бултадаа
аргагүй. Энээндэ ду
бии даа. Жэшээнь, Су
зой партийна организац
дэлмэри муугаар ябуул
комой секретарь А.
уялгаяа мууса дүүргэ
скэ хүдэлмэридэнь яһ
рим гэжэ байхагүй.
хүдэлмэриин ямаршье
гүйгөөр, муугаар таб
мэр эндэ хүдөө ажах
нуудые гээлтэ хоролто
хэрэгтэ ехэ дутагдална
Гүрэндэ һү худалдаха
гэ түсэб тус совхоз ду
лайнь олоороо гарзалха
дэһөөр, үбһэ тэжээл бэ
гаар ябуулагдана.
Партиин райкомой
һая болоо. КПСС-эй XX
материалнуудые нэбтэрү
мэри шангадхаха туха
рэ зүбшэтдөөд, үзэл сур
мэри һайжаруулха тодо
нүүд хараалагдаа.
дэлмэри эрхилхэ
рүү дүй дүршэлэй
байгуулха уулзалгын
гохо гэжэ шиидхэгдэв.
ганизацинууд мүнөө
ринүүдые бэелүүлхэ тал
лэй хүдэлмэри ябуулна.

Р. ЖАМС
КПСС-эй Мухар
райкомой

НАЙДАБАРИИЕНЬ ХАРЮУЛНА

Байгша оной августын эхеэр КПСС-эй Улаан-Үдын райком, аймагай Соведэй гүйсэдком аймагай колхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй июль һарын дүн согсолходоо, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи МТФ-дэ партиин райкомой, аймсоведэй дамжуулгын Улаан туг дахинаа орхихо гэжэ шиидэһэн байгаа. Энэ шиидхэбэри тухайнь колхозой партбюрогой секретарь Б. Цыбденов тэрэ дарыдань суглаа зарлажа дуулгаад, туйлаһан амжалтаарнь амаршалаад, үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэһэн байна.

Тус фермынхид мүрысөөндэ түрүүшынхеэ илажа гараа бэшэ юм. Июнь һарадашье нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй дамжуулгын Улаан туг абаа һэн. Июльдэ эндэхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 284 килограмм һү һааһан байна. Тиихэдэ түрүү һаалишад Н. Жамсаранова, З. Содномова, Б. Найданова гэгшэд үнеэн бүриһөө һү һааляа 312—333 килограммда хүргөө һэн. Тиихэдээ июль һарын хура бороо хараада абаха хэрэгтэй. Үдэр, һүнигүй хэдэн сүүдхээр бороогой орожо байхада, малшье горитой бэлшээгүй бшуу.

— Амжалтамнай амархан ерээгүй юм,—гэжэ фермые даагша коммунист Вера Цыретаровна Абидуева хөөрэнэ. — Бултадаа: һаалишадшье, мал адуулагшадшье оролдожол ажалланабди. Бэлшээримнай тиимэ ехэ бэшэ, ногоонойшье шанар һанаһанда хүрэхэгүй. Сабшалан, таряалан, түмэр зам гурбанда хабшагданхайбди. Шадажа адуулха хэрэгтэй, хаһа сагтань һааха шухала.

Ажалдаа дуратай, хүдэлмэришэ зон энэ фермэдэ хүдэлнэ.

Үнинэй һаалишан Пунцук Банзаракцаевна Жамсаранова наймадахи табан жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Үндэр шагналаар зоригжожо, Пунцук Банзаракцаевна шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 3?50 килограмм һү һааха уялга абаһан юм. Долоо һарын дүнгөөр 2275 килограмм һаагаад байгаа.

Партиин гэшүүн Зинаида Юмежаповна Содномова аха нүхэрһөө холо гээгдээгүй, мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябалсаһаар. Үнгэрһэн үедэ үнеэн бүриһөө 2137 килограмм һү һаанхай.

Мал адуулагшад И. Машкеев, С. Голубев гэгшэдтэ һаалишадай зүгһөө гомдол байхагүй. Зунай зулгы сагые хүсэдөөр хэрэглэжэ, үнеэдээ үдэр, һүнигүй бэлшээнэ. Садхалан үнеэдһээ һүншье ехээр һаагдаха ха юм. Тиимэһээ тэдэнэр бэлшээреэ саг сагтань һэлгэжэ малаа адуулдаг, тэжээлэй дабһаар тэдэнээ дуталдуулнагүй, хэрэгтэй сооңь уһална. Фермымнай хажууда болбосон түхэлтэй бэлшээри байгуулагдабал, бүри һайн һэн гэжэ мал адуулагшад хөөрэлдэнэ. Энэ ажаглалтыень колхозой правлени, партийна бюро хараадаа абажа, зүб тээшэнь шиидхэхэ ёһотой.

Фермын һаалишад хоорондоо мүрысэнэ. Жэшээнь һаалишан Н. Базарова Б. Найдановатай, Д. Ринчинова Л. Ленхобоеватай гэхэ мэтэ. Хүдэлмэриинь дүн үдэшэндөө согсологдожо, тусхай хуудаһанда бэшэгдэнэ. Мүнөөдэр хэмнай түрүүлжэ ябанаб, хэмнай гээгдэнэб гэжэ тэдэнэр бултадаа мэдэдэг. Үдэшын һаалиин һүүлээр фермые даагша нүхэдөө суглуулжа, ажал хэрэг тухайгаа тэдэнэртэйгээ зүбшэдэг заншалтай.

Вера Цыреторовна фермэ даажа абаһаар үнинэй бэшэ юм. Зүгөөр эндэ ажаллаһаар үнихэнэй. Залуу басаган һаалишан боложо ерэһэн байгаа. Дүй дүршэлтэй һаалишад Б. Найданова, З. Содномова, Б. Цыретарова гэгшэдэй туһаламжа оролдосоор ажалаа мэдэжэ абаһан, дүй дүршэлтэйшье болоһон. Бүхы һаналаа табижа ажалладаг басагые колхозой правлени, партбюро Улаан-Үдэ колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг һургуулида һуралсахыень эльгээгээ һэн. Һуралсалаа һайнаар дүүргэжэ нютагаа бусахадань, фермые даагшаар табяа һэн.

Алдуу болоогүй, маанадай этигэл найдабариие дүүргэжэ, фермээ аймагай колхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй түрүү зэргэдэ гаргаһандань баяртайбди гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд баясана.

Харин коммунист Абидуева өөрынгөө багахан коллективэй туйлаһанаар һанаагаа үшөөл амарнагүй.

Шэнэ табан жэлдэ эндэхид бултадаа гурба мянганай хилэ дабаха зорилго урдаа табинхай. Энээнэй тулада үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха шухала. Гадна үнеэдээ үдэртөө хоёр дахин һаадаг болохо хэрэгтэй гэжэ фермые даагша хөөрэдэг.

Мүнөө үедэ үнеэдынь үдэртөө гурба дахин һаагдана. Энэ ушарта һаалишадай ажалай үдэр унжагайрна, үдын һаалида үнеэдые байра тээшэнь холоһоо туужа, бэлшэхэ сагынь хорооно. Шэнэ гуримда ороод үзэхэдэнь, үнеэдынь һааляа татаа бэлэй. Үнинэй дадашаһан, наһатайшье болоһон мал ха юм. Ерэхэ жэлһээ түрүүшынхеэ тугаллаһан гунжадые илгажа, шэнэ гуримда оружо эхилхээр хараална.

Коммунистын һанаата болохо юумэн олон. Фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, түрүү дүй дүршэл хэрэглэдэг болохо, үүлтэртэ тугал болон бухануудые асаржа, малайнгаа үүлтэр һайжаруулха, культурна бэлшээри байгуулжа, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха асуудал эсэстэнь шиидхэхэ—эдэ бүгэдэ коммунистын һаанада хододоо байдаг.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэлэй эхилһэнһээ хойшо һара бүридэ амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана. Мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 127 процент дүүргэгдэнхэй. Нооһо худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэгдээ. Августын нэгэнэй байдалаар һү худалдаха 9 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээд байгаа һэн. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 800-гаад центнер ехэ һүн худалдагдаһан болоно. Тооложо үзэхэдэ, 9 һарын даабариһаа гадуур тус колхоз 850—900 центнер һү худалдаха аргатай.

Энээндэ коммунист В. Ц. Абидуевагай хүтэлбэрилдэг һү һаалиин фермынхидэй хубитань бии, үшөөшье ехэ хубитаяа тэдэнэр оруулха байха.

Д. ЦЫРЕНОВ.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

Совет орон доторнай

ЕХЭ ХҮСЭТЭЙ МАШИНА

КРАСНОЯРСК. (ТАСС). Ленинэй нэрэмжэтэ Новокраматорско заводой конструкторнуудай зохёоһон нэгэ канадтай машина шахта сооһоо 35 тонно ашаа гансада үргэн гаргаха шадалтай юм. Энэ түхеэрэлгээр элдэб техникэ газар доро абаашахадань тааруу: платформо дээрэнь 25 тонный автосамосвалшье багтаха байна.

ХАТААГДАМАЛ ҺҮНЭЙ ТОМО ЗАВОД

ХМЕЛЬНИЦКИЙ. (ТАСС). Хмельницкэ областиин Староконстантиново хотодо хатаагдамал һүнэй томо завод ашаглалгада оруулагдаба. Энэнь тоһо, элдэб янзын сагаан эдеэ, мороженно буйлуулан гаргадаг болохо.

САРАТОВСКА КОМПЛЕКСНУУД

САРАТОВ. (ТАСС). Саратовска областьдо түрүүшын промышленна комплекс— Михайловска шубуунай фабрика ашаглалгада оруулагдаа. Бүхы ажалынь оньһон аргаар—мянга гаран электромоторнуудай туһаламжаар бүтээгдэнэ. Тиимэһээ нэгэ операторынь үүсэлэтдэхэ 20 мянган шубуу даадаг байна.

Предприятиин коллектив Агууехэ Октябриин 54 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, байгша ондо 11 мянган центнер гэхэ гү, али түсэбөөр хараалһанһаа 2 мянган центнерээр ехэ шубуунай мяха гүрэндэ тушааха уялга абаба.

Шэнэ табан жэлэй туршада область дотор иимэрхүү үшөө табан фабрика эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ АМЖАЛТА

ОРЁЛ. (ТАСС). Орловско областиин механизаторнууд 300 мянган гектар эртын паар хахалба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 100 мянган гектараар ехэ байна.

Эртын паар хахалалга үргэлжэлһөөр. Орой намар болотор бүхыдөө 950 мянган гектар газар эдүүрилэгдэхэ юм. Олонхи ажахынуудаар паар хахалалтын үедэ хоёр халаан эмхидхэгдэнхэй.

СУУТА СОВХОЗОЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

КОСТРОМА. (ТАСС). Витаминтай үбһэнэй гурил бэлдэдэг агрегадууд—АВМ Костромской областиин ажахынуудта түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлнэ. «Караваево» совхозой механизаторнууд витаминаар баян 400 тонно тэжээл бэлэдхээд, морхообой хуурай гурил гаргажа эхилбэ. 100 тонно иимэ тэжээл бэлэдхэхэ юм. Энэнь эрхим үүлтэрэй малда эдюулэгдэхэ.

Эрдэм наукын заабаряар шэмэтэ тэжээл бэлэдхэдэг «Караваево» совхозойхид ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ энэ совхозойхид үнеэн бүриһөө жэлдээ 5 мянга гаран килограмм һү ходо һаадаг байна. Хашарагууд 12 һара соо шахагдан таргалуулагдахадаа, 500 килограмм хүрэтэр нэмэнэ. Байгша оной эхинһээ тугал бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 1374 граммаар нэмэһэн байгаа.

«Караваево» совхозой малшадай жэшээгээр тэжээл бэлэдхэхэ оньһожоруулагдамал цехүүд областиин бусадшье колхоз, совхозуудта бии болгогдожо байнхай.

«ХУУРАЙ ГАЗАРАЙ» НУГАҺАД

РОСТОВ-НА-ДОНУ. (ТАСС). Доной шубуушад мүнөө жэлдэ нугаһанай 10 мянган то
тушааха хүсэлэнтэй.
комбинадта тушааһаарь
хада, урдаа табиһан
эдэнэй бэелүүлхэнь дам
Шубуу үсхэбэрилдэг
тайска совхозой хүдэ
бусадта жэшээ харуулна
доро 60 мянган нугаһ
таргалуулха оньһожоруу
талмай түхеэрээ. Нэгэ
лоһон нугаһад асарагдаа
ногой туршада 1,8 ки
шэгнүүртэй болодог юм.
Эндэ бүхыдөө 3 мех
хүдэлнэ. Һайн шанарта
сэнтэй мяха абаха арга
жэ мэргэжэлтэд тодорхойл

ГАСАЛАНТА УЛАРИ ТЭМСЭНЭ

ШЭТЭ. (ТАСС). Бай
гасалангуудта дадаха г
лэн хэрэг бэшэ. Заб
үдэртөө 20 градус ду
тараа, һүниндөө хүйтэ
даг юм. Дулаанда дуратай
руза хүлдэхэдөө боло
ушар таряашадай һанаа
дог.
Шэтын областьдохи 10
мянган гектар кукурузы
дээрэ трактор, машинанууд
хинөөн замханагүй. Б
хадаха, тэрээгээр силос
хүдэлмэри түхеэрэн суу
нэгэ жэгдээр ябуулагдана
Воскресенскэ совхозой
зын талмайнууд дээрэһээ
бүриин 400 центнер ур
ряагдана. Акшинска
шад мүн лэ гектарай 30
тэй центнер набшаһата
хуряана.

В. БЕРИНГЫН МАРШРУДААР

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМ
(ТАСС). Вутус Берингы
довани доро 230 жэлэй
«Св. Петр», «Св. Павел»
далайн онгосонуудай
маршрудаар ороной хэ
городуудһаа суглараһан
ристнууд Петропавловс
скһаа эхилээд, Командорс
нууд хүрэтэр тамарба
соогуур тамардаг «Нико
гэжэ судна аяншадые а
дээрэ асарһан байна.
Командорско аралнууд
лэн гоё байгаалитай юм.
Харьков, Ригэ, Свердлов
бусад городуудһаа ерэ
шалагшад эндэхи байгаал
нилсана, далайн шухар
харана.
Берингын, мүн Медны
нуудай эрьедэ далайн ко
суглардаг газарнууд б
загаһан «далайн арсалан»
хэй дээрэ эгээн үнэтэй
каланууд—далайн бобрну
мүн лэ амидардаг.

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Баргажанай аймагай шахан таргалуулха Бодоной совхоз хонини үрэжүүлгэдэ гүйсэд бэлэн болонхой.

Энэ жэлдэ тус совхоз бүхы дээрээ 2204 эхэ хони, 641 түрүүшынхеэ түрэхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ зэргэтэй. Энэ зорилгоёо амжалтатай һайнаар бэелүүлхын тулада Үүрэгэй гүрэнэй станциһаа 56 хуса эндэ асарагдаһан байха юм. Ниитын малые олошоруулха хэрэгтэ энэ кампаниин шухала байһые хараада абаһан совхозой хүтэлбэрилэгшэд дүй дүршэлтэй хүнүүдые шэлэн оложо, үрэжүүлэгшэдээр табяа. Үрэжүүлэгшын мэргэжэл шудалжа үнэмшэлгэтэй болоһон Т. Тухвятуллина, А. Толстихина, А. Осмаченко, энэ ажалда үнинһөө хойшо хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон хонишон В. Субботин гэгшэд үрэжүүлэгшэдээр ажаллаха болоо.

Мүнөө тус ажахыда хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ дүрбэн пункт түгэс бэлэн болонхой. Мүн ороондо орохо хонидые хааха хашаа хорёонуудынь һэльбэн заһагдаһан, гэр байрань сагаадагдаһан, элдэб түхеэрэлгэнүүд шэнээр хэгдэһэн байха юм.

Е. МОЛЧАНОВ.

Юнэдэхи табан жэлэй турша соо Поволжьедо газар таряалан уһалха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Мүнөө Волгоградска областьдо Городищенска канал баригдажа байна. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада, хамта дээрээ 27 мянган гектар газар Волго мүрэнэй уһаар ундалуулагдадаг болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: каналай барилга дээрэ.

АПН-эй фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

ТҮСЭБӨӨ — ДҮРБЭН ЖЭЛДЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

...хэн жэлэй саана Улаан-Үдэ хотын Партизанска гудамжа ...айнгаа түхэлөөр — имагтал ...гар хараханууд модон гэр... бүридэнхэй зандаал һэн. ...н мүнөө тэндэ ехэ барилга... хэгдэжэ эхилбэ. Доржо Бан...ай нэрэмжэтэ багшанарай ...тудай шэнэ томо байшан... барилга түлэг дундаа ябажа ... Тус барилга 1974 ондо ...гдэхээр хараалагдана. Мү... ...уралсалай дүрбэн дабхар ...нгай торхо табигдаад, до...оохи хүдэлмэринүүд хэгдэжэ ...хай.

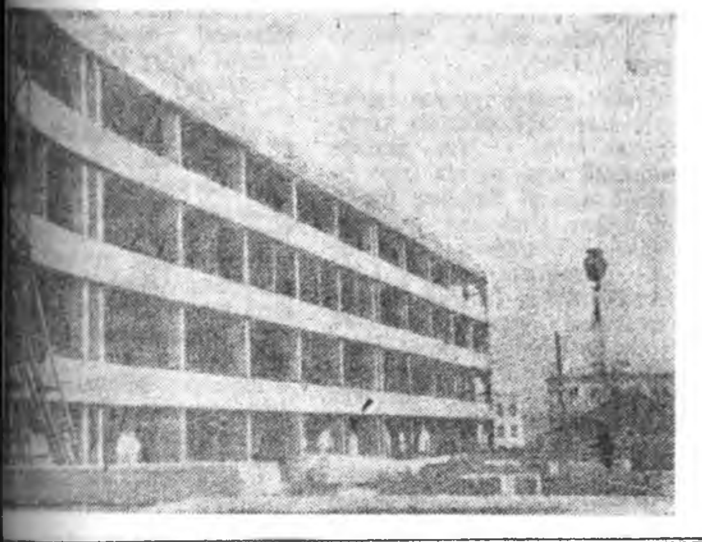
... барилга бодхожо байһан ...ашадтай, тэдэнэй ажал ...тэй танилсаха зорилгоор ... ерэбэбди. Буряадай барил... управлениин 4-дэхи СМУ-гай ...р Михаил Семенович Каза...ай, Виталий Митрофанович Нечаевай даадаг комплексно бригада барилга хэнэ.

— Барилгын бүхы ажалые өөһэдынгөө хүсөөр бүтээнэбди, — гэжэ бригадые даагша нүхэр Нечаев хөөрэнэ.

Бригадын бүхы гэшүүд эбтэй эетэй коллектив болонхой, хүн бүхэниинь мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдодог. Бетонщик шулууша дарханай ажалые һаадгүйгөөр бүтээдэг. Харин шулууша дарханиинь бетонщигой мэргэжэл шудаланхай байха юм. Энэ бригадынхид СМУ-гай барилгашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хододоол түрүүшүүлэй тоодо оролсодог.

Комплексно энэ бригадын гэшүүд барилга-хабсаралга хэхэ табан жэлэй даабарие дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ уялга абанхай. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Барилгашад мүнөө үеын октябриин түсэбтэ даалгабарие ахижа байнад.

Тэдэнэй ажал хүдэлмэриень адаглан харахада урматай. Ярараха тэбдэхэ, бололгүй юумэнһээ ухаа мэдээ алдалдаха юумэ обёорхогүйт. Даамайханаар, бүтээсэтэйгээр ажалладаг зон байна гэжэ гансатал этигэхэт. Армаг холбон хабсаргажа байгшадай ажалые һонирхон харахаар. Володя Турчанинов өөрынгөө туһалагша Витя Пономарёвтой хэхэ ажалаа түргэнөөр дүүргэжэ, бетонщигуудта һаадгүйгөөр, дэмы забһарлалтагүйгөөр ажалаа үргэлжэлүүлхэ арга олгоно.

Адольф Андронникович Мясников 25 жэл соо шулууша дарханаар ажаллана. Тэрэ олон жэлэйнтээ дүй дүршэлые залуу нүхэдтөө дамжуулан үгэдэг, барилгашанай ажалые үндэр дээрэ сэгнэдэг хүн юм. Мүнөө нэгэ залуу хүбүүндэ хана бодхохын тула хирпиисэ яажа тааруулан табихые заажа байна. Тэрэнэй ахамад барилгашынгаа үгэ хүүр тон анхаралтайгаар шагнахыень сонособходоо, залуу нүхэрэй эрхим багшын гарта ороһоноо гүйсэд мэдэржэ байһандань этигэнэбди. Тэдэнэй тээ саана Михаил Иванович Трубицынтай золгобобди. Тэрэ мүн лэ дүй дүршэлтэй, унинэй шулууша дархан юм. Мясников Трубицын хоёр даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысэгшэдые толгойлжо ябанад.

Байшантай эгээл дээдэ дабхар. Газаа талын, мүн досоодохи колоннонуудые тааруулан холбохо, хабсаргахань бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье хабсаргагшад-гагнууршад Дудко, Сорокин, А. Будищев, Ю. Елизов гэгшэд гагнуури голодоһогүйгөөр, эрхим шанартайгаар хэнэд.

Модошо дархан Виктор Филиппович Якимов модон зүйлнүүдые тааруулан табина. Тэрэнэй ашаар энэ ажал мүн лэ болзорһоо урид бүтээгдэдэг. Горсоведэй депутат Екатерина Терентьевна Колмаковагай даадаг бетон холисо бэлдэдэг звено бригадые хэрэгтэй материалаар хэзээдэшье таһалдуулдаггүй.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табиһан тус бригадын гэшүүд графигһаа холо уридланхай ябанад. Тэдэнэй анхарал оролдолгын ашаар табан жэлэй шэнэ барилгануудай нэгэн хараалагдаһан саг болзор соогоо ашаглалгада тушаагдахань дамжаггүйл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шулууша дархан Михаил Иванович Трубицын ажалдаа. Шэнэ байшангай торхо.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

Социалис оронуудта

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

Братиславын түсэбтэ табан жэл

ПРАГА. Он жэлэй үнгэрхэ тудам Дунай мүрэнэй эрье шадар оршоһон үзэсхэлэн һайхан городуудай нэгэн — Братислава улам гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болоно. Чехословакиин шэнэ түсэбтэ табан жэл (1971—1975 онууд) Словакиин Социалис Республикын ниислэл хотые саашадань һалбаран хүгжөөхэ байна. Энэ талаар КПЧ-гэй XIV съезд дээрэ горитой зорилгонууд хараалагданхай.

Энэ табан жэлдэ городой материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд үргэдэхэ, шэнэ предприятинууд баригдаха, хүдэлжэ байгаа предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэн нэмэхэ юм. Химическэ, нефтехимическэ промышленность, машина бүтээлгэ илангаяа хүгжэхэ байна.

Байшан гэрнүүдые барилга хурдан түргэноор хүгжөөгдэхэ түсэбтэ табан жэлэй туршада 24160 квартиратай байрын гэрнүүд ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. 1971—1975 онуудта Братиславада байрын гэрнүүдые барилгада 5 миллиард крон һомологдоо. Шэнэ һургуулинууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд, кинотеатрнууд, клубууд Словакиин ниислэл хотодо баригдаха.

Эмнэлгын түрүүшын эмхи зургаанай ой

УЛААН-БААТАР. МНР-эй Оборонын министерствын түбэй госпиталиин коллектив 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Эмнэлгын энэ эмхи зургаанай нээгдэхэдэ, Монгол орондо хүнүүдые түлөөһэгүйгөөр өмнэхэ арга боломжо түрүүшынхеэ бии болоһон юм. Госпиталь барижа, тэрэнэй ажал хүдэлмэрие һайжаруулгада совет врачнууд П. Н. Шастин, А. В. Бойков болон бусад ехэ үүргэ дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө Монгол орондо дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай врачнуудай ехэ отряд ажалшан түмэнэй элүүрые сахин хамгаална. Республикын үргэн дэлюун газар дайдада медицинын эмхи зургаануудай сеть үргэнөөр хүгжэһэн байха юм. Монголой Арадай Республикада 10 мянган хүн зоной хүртэсэдэ 17 врач, 62 фельдшер тоологдоно гэхэ гү, али США, Франци болон Швеци гэхэ мэтын хүгжэнги капиталис оронуудайхиһаа үлүү олон болоно.

ПОЛЬШЫН КАУЧУК

ВАРШАВА. Освенцимдэ дүтэ шадар оршодог Двор гэжэ нютагай химическэ комбинадта синтетическэ каучук үйлэдбэрилжэ эхилһээр 10 гаран жэл үнгэрөө. Мүнөө ондо жэл бүри 40 мянга гаран тонно каучук үгэдэг технологическа гурбан лини хүдэлнэ. Ойрын жэлнүүдтэ энэ үрэ дүн 120 мянган тоннодо хүргэгдэхэ хараа түсэбтэй.

Освенцимэй химическэ комбинат хадаа Европодо эгээн томо ехэ комбинадуудай нэгэн болоно. Комбинадай 500 тухай промышленна объектнүүд 700 га талмай эзэлдэг юм. 150 зүйлэй химическэ продукт эндэ бүйлуулагдадаг. Пластмасса хадаа эдэнэй эгээл гол шухалань болоно. Нёдондо Освенцимдэхи комбинат 7 миллиард злото үнэ сэнтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа һэн. һайн шанартай синтетическэ каучук үйлэдбэрилгын технологи илангаяа нарижуулагдаа.

Шулуу нүүрһэ малтан абалга үргэдэнэ

СОФИ. Болгариин шулуу нүүрһэнэй уурхайнуудай коллективүүд эрхэ сүлөөгэйнгөө үдэрые — сентябриин 9-нэй бүгэдэ арадай һайндэрые ажалай амжалтаар угтаба. Ороной шахтёрнууд үйлэдбэриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, Арадай Болгариин 27 жэлэй ойн хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур хахад миллион тонно шулуу нүүрһэ малтажа абаһан байха юм.

Болгариин Арадай Республикын шулуу нүүрһэнэй промышленность дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын түрүү һалбаринуудай нэгэн болоо. Шахтануудые шэжэм техникээр хангаһанай, оньһото шэжэм үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар орон дотор шулуу нүүрһэ малтан абалга жэлһээ жэлдэ ургажа байнхай. 27 жэлэй хугасаа соо Болгариин Арадай Республикада нүүрһэ малтан абалга 10 дахинаар ургаа.

Зургаадахи түсэбтэ табан жэлдэ энэ һалбариин хүдэлмэришэдэй урда горитой ехэ зорилгонууд табигданхай. 1975 ондо орон дотор нүүрһэ малтан абалга 35 миллион тоннодо хүргэгдэхэ. Нүүрһэнэй ашаар национальна бүхы электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгын хахадынь хангагдаха. Шулуу нүүрһэнэй промышленность хүгжөөхэдөө, Болгари Советскэ Союзһаа техническэ ехэ туһаламжа абадаг юм.

КУБЫН АРАДАЙ АЖАЛАЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. Кубада саахарай тростник хуряалга түлэг дундаа ябана. Гэхэ зуура, саахар бүйлуулан үйлэдбэрилдэг заводуудай түхеэрэлгэнүүд заһагдана.

«Кубана де-Асеро» гэжэ булад хайлуулдаг заводой хүдэлмэришэд саахарай тростник бүйлуулха 170 пунктын түхеэрэлгэ бүтээгээ.

Заводой коллектив үнэн шударгы ажалаараа, хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсэ үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө Кубын арад саахарай тростник хуряаха хүдэлмэреэ гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзорто дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдоно.

Венгриин Наукануудай академиин атомай ядро шэнжэлдэг институт ядрогой бүридэдэг хубинуудые туршаха 5 миллион вольт хүсэтэй түхеэрэлгэ, мүнөөнэй шэнэ техникээр хангагдаһан эрдэмэй лаборатори Дебрецен хотодо барижа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ядрогой бүридэдэг хубинуудые туршаха түхеэрэлгын байшанда түгэсхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

Саахар бүйлуулгын хаһа эхилбэ

БЕЛГРАД. Югославиин свёкло ургуулгын гол районуудта Воеводино болон Славонидо саахар бүйлуулгын хаһа эхилээ. Сремска-Митровица хотын заводой хүдэлмэришэд шэнэ ургасын свёкло түрүүлэн бүйлуулжа захалба. Заводой директор Н. Милутиновичой мэдээсэһэнэй ёһоор, предприяти 350 мянган тонноһоо үлүүтэй саахарай свёкло бүйлуулха юм. Заводые һэльбэн шэнэдхэһэнэй, үргэдхэһэнэй ашаар энэ түйлагдаха аргатай болоо.

Воеводиныи 5 завод саахар бүйлуулжа эхилбэ. Мэргэжэлтэдэй сэгнэлтээр эдэ 1.800 мянган тонно свёкло болбосоруулха ёһотой.

Энэ үе соо Славониин предприятинууд 855 мянган тонно амтан түмһэ бүйлуулха байна.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбоондо

...хан республикын Журналистнуудай холбооной правлениин Президиумэй заседани болобо. Тэндэ Буряадай Журналистнуудай холбооной ...тэ съезд зарлаха тухай асуудал хэлсэгдэбэ.

Улаан-Үдэ городто байгша оной октябриин 28-да республикын Журналистнуудай холбооной табадахи съезд зарлаха гэжэ тогтоогдобо. Съезд ... зүбшэн хэлсэгдэхээр иимэ асуудалнууд хараалагдаба:

1. Холбооной правлениин хүдэлмэри тухай тоосоон ба КПСС-эй XXIV ... шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар республикын журналистнай зорилгонууд.
2. Шалгалтын комиссиин элидхэл.
3. Республикын Журналистнуудай холбооной хүтэлбэрилхы зургаа... һунгалга.
4. СССР-эй Журналистнуудай холбооной III съездэ делегадуудые ...

Республикын Журналистнуудай холбооной съездэ бэлэдхэлэй үедэ сен... һара соо журналистнуудай бүхы эхин эмхинүүдтэ холбооной гэшүүдэй хамтын суглаануудые үнгэргэжэ, эмхинүүдэй хүдэлмэри тухай тоосоо зүбшэн хэлсэхэ, эмхинүүдэй секретарьнууд болон орлогшонорыень, Журналистнуудай холбооной республиканска табадахи съездэ делегадуудые һунгаха гэжэ президиум хараалба. Холбооной хоёр гэшүүн бүхэнһөө 1 делегадые съездэ һунгаха гэжэ тогтообо.

Правлениин Президиумэй тогтооһоной ёһоор, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинский путь» газетын редактор **В. М. Давыдов**, Сэлэнгын аймагай «Красная Селенга» газетын редакторай орлогшо **Ц. Г. Балданов**, мүн энэ газетын бэшэгүүдэй таһагые даагша **Л. М. Слюнкина**, «Байгал» журналай публицистикын таһагые даагша **В. В. Липатов** гэгшэд СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүндэ абтаба.

Хэблэлэй эмхи зургаануудтай холбоо барисаагаа таһалһанай, гэшүүнэй түлбэринүүдые түлөөгүй байһанайнгаа түлөө **Д. М. Урбазаев, М. М. Гончиков, В. Ф. Хмелев, Ч-Ц. Д. Санжиев** гэгшэд Журналистнуудай холбооной гэшүүнһээ гаргагдаһан байна.

МАНАЙ КОРР.

...НДЭ НҮХЭР БАСАГАМНИ ...ҮДЭЛДЭГ

Закаменск хото орохо харгын хойто тээ, Зэдэ голой эрьедэ Хужар һууринай жэрыжэ байхые ошоһон лэ хүн абаһаар харадаг. Үндэр хадануудай үбэртэ түбхинэһэн хадаа гү, али юундэшьеб Хужар һуурин холоһоо харахада, айхабтар ехэ тосхон мэтээр нэмжыдэг. Үнэндөө эндэ тиимэшье олон айл һуудаггүй юм.

Хужар һууриндамнай ерээ һаа, хамагай түрүүндэ клубаймнай ордонние хараха байхат. Эндэ минии нүхэр басаган Марта Бадмаева хүдэлдэг юм. Энэ хүмнай — Хужарай клубые даагша.

Хүдөө һууринда байдаг соёлой гуламта, хүдөөгэй клубуудай ямар ажал хэдэгые хүн бүхэн тухайлна ёһотой. Тиибэшье һаа, манай клубай ажалые магтангүй гарахын аргагүй. Клубай коллектив ехэшье бэшэ, оройдоол табан хүнһөө бүридэнэ. Лхасаранова Мария — киномеханик, Екатерина Гармаева — библиотекарь, Валентина Жигжитова, Дарима Долгорова гэгшэд — клубые хододоо һаруул, сэбэр, дулаан байлгадаг хүнүүд.

Эдэнэй ажал һайнаар табигданхай. Эндэ гансал кинофильм үдэшэ бүхэндэ харуулаад лэ ажалаа хизаарладаг бэшэ, уран һайханай бүлгэмэйхид хүн зондоо концертнүүдые үгэдэг юм. Цахирай дунда һургуулиин һурагшад оло дахин ерэжэ, эндэ концерт харуулһан байха. Мүнөө үбһэ хуряалгын үедэ клубай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө гаража, хүн зонтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг, элидхэл хэдэг байна. Тэдэнэр аймагай соёлой таһагай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригадатай нэгэдэжэ, үбһэшэдтэ хэдэн концерт харуулаа. Тиихэдэ библиотекарь Екатерина Гармаева уншагшадта номуудые тараана.

Энэ клубтаа Хужарай хүн зон хүгшэн залуугүй ерэхэ дуратай. Игэжэ нүхэр басагамни Марта Бадмаева хүн зоной магтаалда хүртэжэ ябана.

Д. БАТУЕВА.

Захаамин.

ХАХАД ҺАРА — ХАНИНАРТАЯА

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

1

...ряад ороной гушаад хүн август һарада Польшын ...ай, Чехословакиин Социалис Республикануу... аминшалһан байгаа. Эдэ хоёр ороноор ябахаяа ...ынгөө автобусоор Львов городһоо гараһан байгаа.

Львов городто бүтээн гаргагдаһан зөөлэн автобус хадаа шахуу саг соо маанадай байра болоо һэн гэхэ... ...дуутай бэшэ ха. Хамта дээрээ 330 гаран километр ...гаталагдаа.

...нхидээ эдэ хоёр оронуудай томо ехэ городуудаар ... байнабди. Тиин город бүхэн өөрын онсо шэнжэтэй ... үзэсхэлэнтэ газарнуудтай, өөрын түүхэтэй байһа... эли.

...рүүн хүрэһэн оромнай — Польшо. Европын һонин ...нуудай нэгэн юм. Маанадай тон түрүүн хүрэһэн го... — Люблин. Энэ орон соогуур манние газаршалагша ...Н. Спалле эндэ хүлеэжэ байба. Үдын хойно ойро зуу... ...марһанай һүүлээр саашаа Варшава тээшэ шэглэ...

...сла мүрэн дээрэ һууриһаһан Польшын ниислэл хо... ...эл томо, олон хүн зонтой город юм. Дэлхэйн хоёр... ...н дайнай үедэ Варшавынхидай 85 процентнь — ...лдэ ороһон байгаа. Зүгөөр мүнөөнэйнь түхэл шэнжэ ...гоё һайхан даа. Дайнай үедэ гэмтэһэн түүхын хүшөө... ...урданай үйлсэнүүд тэрэ шэгээрээ һэргээн шэнэлэг... ...ай байна.

...дайнай хоёрдохи дайнай һүүлээр Варшавада илан... ...н олон хүшөөнүүд бодоһон юм. Эдээнние ниислэл хо... ... зон нангин газар гэжэ хүндэлдэг гуримтай. Со... ...поляк сэрэгшэд — сүлөөлэгшэдэй хүндэлэлдэ поль... ...совет хани барисаанай хүшөө табигданхай. Гадна ...авын зүүн-хойто хажуудань совет сэрэгшэдэй мав... ... байдаг. Польшые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами ...аа үгэһэн сэрэгшэдэй нэрэ соло хүндэлхэ, ёһолхоёо ...һан хүн бүхэн эндэ ерэнэ.

...аршава городой гоё һайхан үйлсэнүүдэйнь нэгэн Кра... ... гэжэ нэрэтэй. Энэ үйлсөөр таригдаһан ногоон ур... ...лнууд соо эртэ урда сагай ордонууд, хүшөөнүүд, тү... ...ингаараа тон һонирхолтой сүмэнүүд (костелнууд) ... юм. Энэл үйлсэдэ Н. Коперникгтэ, А. Мицкевичтэ ...һан дурасхаал хүшөөнүүд бии, нэгэ костелэй ха... ...а Шопенэй зүрхэн хадагалаатай юм ха.

...шын гайхамшаг композитор Фредерик Шопендэ ...улагдажа парк соо табигдаһан хүшөө ниислэл хотын ...гоё газарынь юм байна. Ниислэлэй хүн зон энэ хү... ...гэн хажууда хододоо олон байнтуу.

...аршава хото мүн лэ соёл гэгээрэлэй түб болонхой. ...ын эрдэмэй академи, 14 дээдэ һургуули, 22 театр, ...шахуу кинотеатр бии юм.

...ислэл хотын ажалшадай омогорхол гэхэдэ, Ехэ театр болоно. Шопенэй нэрэмжэтэ пианистнуудай конкурс

2

жэл бүри болодог, мүн мүнөөнэй хүгжэмэй иимэ конкурс үнгэргэгдэдэг байна.

Түүхын үзэсхэлэнтэ газарнуудаар олон байхаһаа гадна, Варшава — ороной промышленностиин ехэ центр мүн. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ илангаяа олон промышленна предприятинууд баригданхай. Жэшээнь, «Варшава» гэжэ нэрэтэй шанаржуулагдаһан булад гаргадаг завод, хүнгэн автомашина гаргадаг завод, телевизор болон радиоприемнигуудые гаргадаг завод, подшипнигай завод гэхэ мэтэ олон предприятинууд бодхоогдонхой.

Варшавада орходоо, Краков город үзэсхэлэн газарнуудаар баян, түүхэ домогтой, яһалашье һонирхолтой хото байба. Нэн түрүүн энэ город В. И. Ленинэй ажал ябуулгатай холбоотой юм. Россидахи революционно хүдэлөөударидахын, нютагтаа дүтэлхын тула 1912 оной зун В. И. Ленин Парижһаа эндэ ерээ һааб даа. Ф. Моджевскиин нэрэмжэтэ үйлсын 49, 51-дэхи гэрнүүдэй хажуугаар бидэнэр ябажа гараа һэмди. Эдэ хоёр байшан соо В. И. Ленин байһан, хүдэлһэн юм. Эдээндэнь дурасхаалай тэмдэгүүд табяатай байна. Городойнь центр түхэреэлһэн үргэн гоё гэгшын үйлсэнүүдээр ехэ зохидоор гоёогдоһон. Эртэ урда сагай нарихан үйлсэнүүдтэ хүн зон ходо дүүрэн байха юм.

Висла мүрэнэй эрьедэ үндэр газартань Вавель гэжэ хэрэм яһалашье гоё байба. Польшын национальна герой Т. Костюшко, агуу ехэ поэдүүд А. Мицкевич, Ю. Словацкий гэгшэд энэ хэрэмэй досоонь хүдөөлүүлэгдэһэн юм ха. Король Сигизмунд Август гэгшын захилаар Фландрида хэгдэһэн гобеленүүдынь энэ хэрэмэй эгээл үнэтэй зүйлнүүдынь болонхой.

Урданай хүшөө памятнигуудтай, культуратай энэ город социалис байгуулалтын үедэ үндэһөөрөө хубилаа. Городой захаар баригдаһан олон дабхар томо байшангууд тус городой шэнжэ түхэл хубилгажа байна. Үргэн гэгшын дардамал харгы Краков городые Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадтай холбоно. Энэ комбинат хадаа Польшо Советскэ Союз хоёрой арадуудай аха дүүгэй хани харилсаанай һүлдэ тэмдэг, ороной металлургиин омогорхол болонхой.

Катовица гэдэг город тээшэ дабшаха замдаа Освенцим хотодо хүрөөбди. Энэ городто фашис эзэмдэгшэдэй харата муухай аашa, хүн зонние алаха хюдаха һүреэтэ хэрэг үйлэ гаргаһаниинь бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ бээз даа.

3

Алууршадай энэ лагерьта дүрбэ миллионһоо олон элдэб үндэһэ яһанай хүн һүреэтэй муухайгаар алагдаһаниинь эли бээз.

Энэ городой музей гэжэ лагериин газар дээрэ байна. Эндэнь байһан бодото зүйлнүүдые зэбүүрхэнгүй миин дурдахын аргагүй. Эндэ байһан байра — бараагууд болон элдэб зүйлнүүд ямаршье ном соо уншаһанһаа эли тодоор, бодотоор фашистнуудай хорото муухай үйлэ хэрэгүүдые гэршэлнэ. Эндэһээ гарахада, сэдьхэлдэ бэдьхэ һууһан шэнги хүндэ байха юм.

Арадай засагай илаһанһаа хойшонхи жэлнүүдтэ Польшо гээгдэнги гүрэн байһанаа, хүгжэнги промышленностьтай орон болонхой. Польшын Арадай Республика томо томо машина, энергетикын түхеэрэлгэ, паровозой котел, автомобиль, электровоз, далайн судна, кран, синтетическэ каучук болон бусадые бүтээн гаргадаг болоо.

Польшын тарияашад шэнэ замаар урагшаа дабшана. Аграрна үндэһэн хубилалтануудые бэелүүлһэнэй ашаар эдэнэр 7 миллионһоо үлүү гектар баяд эзэдэй, нюдаргашуулай газар абаһан байна. Эзэд баяшуулай, нюдаргашуулай эзэлжэ байһан газар дээрэ мүнөө гүрэнэй ажахынууд, газар тарялангай үйлэдбэриин кооперативууд байгуулагдана.

Аха дүү Польшын республикаһаа автобуснай манние Чехословаки тээшэ абаашаба. Экономическа талаараа энэмнай хүгжэлтэтэй орон даа. Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар шулуу нүүрһэ абалгаар ЧССР дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ, тиихэдэ булад ба шэрэм абалгаар США, Англи, Францие ахижа гараа. Машина бүтээлгээр, хүдөө ажахын продукци абалгаар (гектарта абажа харахада) ЧССР дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Нүгөө талаһаа Чехословаки эртэ урда сагай хүшөөнүүд, ордонууд болон хэрэмүүдээр элбэг, хатуу шэрүүн тэмсэлэй болоһон түүхын тэмдэгүүдтэй городуудтай орон нютаг байна. Энэ орон соогуур мүн лэ хэдэ хэдэн городуудаарнь ябаабди.

Чехословакиин ниислэл хото Прага — Европодохи гоё һайхан городуудай нэгэн юм. Үнгэрһэн бүхы үе сагта элдэб янзын түхэл маягаар баригдаһан архитектурын памятнигууд — хуушан городой гоёолто байна. Шэнэ городой центр мүн лэ гоё, өөрын шэнжэтэй. Олон отельнүүд, универмагууд, зургаанай газарнууд, театрнууд эндэнь сугларһан.

4

Вацлавска талмай — Прагын центрынь юм байна. Энэ талмайда дүтэшэг оршодог Гиберискэ үйлсэдэ Арадай байшан гэжэ бии. Тус байшангай нюур таладань В. И. Ленинэй дүрэтэй чех, ород хэлэн дээрэ бэшээтэй иимэ үгэнүүдые уншаһабди: «1912 оной январь һарада ородой большевигүүдэй Пражска конференци эндэ болоо. В. И. Ленин энээнние ударидаа һэн». Мүнөө энэ байшан соо В. И. Ленинэй музей нээгдэнхэй.

Прагада хододоо абяа шэмээгүй байдаг газар — Ольшанска аха дүүнэрэй хүүр бии юм. Немец булимтарагшадһаа Чехословакие сүлөөлхын түлөө дайн байлдаануудта баатар габьяатайгаар тэмсэжэ амиһаяа үгэһэн совет сэрэгшэд эндэ хүдөөлүүлэгдэнхэй. Энэ городой зон эдэнэрэй мүнхэ дурасхаалые нангинаар сахидаг юм.

Энэ городоор ябажа, үзэсхэлэн газарнуудтайнь, зоной байдалтай танилсажа ябахадаа, «Пражская весна» гэжэ нэрэтэй уласхоорондын хүгжэмэй фестивалиин жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоһон тухайда ойндоо оруулнабди. Энэ городто хорёод театр бии юм. Гадна Прагада ороной промышленностиин олон һалбари хүгжэжэ байдаг.

Удаань манай автобус Брно тээшэ шэглэбэ. Хүн зонойнгоо тоогой талаар энэ хото Чехословакиин хоёрдохи город — Урда Моравиин областиин түб юм. Эндэ машина бүтээлгэ, текстильнэ промышленность бии. Намар, хабарай яармаг эндэ болодог байна.

Брно городһоо гушаад модоной газарта оршодог Маноха гэжэ нүхэн — байгаалиин тон һонирхолтой, шухаг үзэгдэлнүүдэй нэгэн байба. Газар доогуур урдадаг Пунква гэжэ гол соогуур лодкоор тамархада тон һонирхолтой байгаа.

Чехословак-совет хани барисаанай районно комитедэй уряалаар Мартын гэжэ город ошообди. Энэмнай тон һонирхолтой айлшалалгын нэгэн байба. Эндэхи металлургическа заводой нэгэ цехэй хүдэлмэришэдтэй бидэнэр уулзаабди. Эдэнэр хани халуунаар угтаа. Тарилган дээрэ словак нүхэднай национальна паркын дүрэнүүдые — альбом, брошюра, значогуудые манда бэлэглээ. Харюудань бидэнэршье Байгал далайнгаа, Улаан-Үдынгөө, Забайкалиин гоё һайхан зурагуудтай альбомуудые барябди.

Хахад һара соо эдэ хоёр оронуудаар ябахадаа, Варшавада гү, али гоё һайхан Прагада гү, али эртэ урдын Краковта гү, үгышье һаа, Брнодо гү — хаа хаанагүй шэнэ байдал байгуулхын түлөө зохёон байгуулхы ажабайдалай охи бүхы бэеэрээ мэдэрээбди, нюдөөрөө хараабди.

Нигээд манай хани нүхэдтөө аяншалга дүүрэбэ. Эдэнэрэй хани халуун угтамжа, совет хүнүүдтэ һайн һайханаар хандадаг үнэн зүрхэнэйнь ульһа сэдьхэлдээ хадуужа, Эхэ ороноо бусаа бэлэйбди.

О. БАГАЕВА,
бүлэг аяншалагшадые хүтэлбэрилэгшэ.

«САНАГА» УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

Залуу поэт Мэлс Самбуевай «Санага» гэжэ нэрэтэй шүлэгүүд, поэмэнүүдэй ном һаяхан хэблэгдэбэ. Уншагша бүхэн шэнэ ном гартаа абахадаа, нилээд һонирходог бээз. Юуб гэхэдэ, номой автор мүнөөнэй ажабайдал тухай, хүн зоной хүсэл эрмэлзэл тухай ямараар бэшэгшэ ааб гэжэ уншагша өөрынгөө хараа бодолтой асуулан үзэхөө хүсэнэ бшуу. Мэлс Самбуев «Санага» гэжэ ном соогоо эб найрамдал, Эхэ орон, инаг дуран, үзэсхэлэн һайхан байгаали, арад зоной зол жаргал тухай түүрээнэ. Тиихэдээ түрэл нютагайнгаа хүн зоной зол жаргалта ажабайдалые магтан, түрэл нютаг Санага тухайгаа иигэжэ бэшэһэндэнь гайхалтай бэшэ:

Үргэһэ зүүдэндэ минии хараһан
Үльгэрэй орон гүш? — Ойлгожо яданам.
Сэлгеэ Буряадтаа сууда гараһан
Сэлеэн талааршни алхалан ябанам.

Уншагшадтайгаа хамта нэгэ зорилготой, нэгэл хүсэл эрмэлзэлтэй байһан тула, «Хэлбэришэгүй эб найрамдалай хэтэдээ мандахын түлөөдэ, эршэтэ сагтаа найдамтай, эхилнэб дуугаа мүнөөдэр» гэжэ поэт бэшэнэ. Дэлхэйн, мүн бүхы совет арадай эб найрамдалай түлөө эрид шууд шанга тэмсэлдэ шүлэгшын эдэбхитэйгээр ниилэн ороһониинь эдэ мүрнүүд сооһоо элеэр харагдана гээшэ.

Мэлс Самбуевай «Санага» гэжэ номынь «Талын баяр», «Буряадай басагадта», «Уран-дүшэ ууламни», «Уянгата поэмэнүүд» гэһэн дүрбэн ондоо хубиһаа бүридэнэ.

Октябриин хубисхалаар заяагдаһан, уужам буряад нютагай үргэн тала дайдада ерэһэн арад зоной зол жаргал, омог баяр тухай автор «Талын баяр» гэһэн баллада, «Минии таабай», «Шэнэ жэлэй түүрээлгэ» гэһэн шүлэгүүд соогоо гоёор зураглан харуулжа шадаба.

«Буряадайм басагадта» гэһэн үлхэлдэмэл уянгата шүлэгүүд Ахын, Захааминай, Түнхэнэй, Яруунын аймагуудай басагадта зорюулагдан, аятай зохидоор ниитэлэгдэжэ, залуу хүбүүд, басагадай зүрхэ сэдьхэлые яһала долгилуулха байха. Зүгөөр поэт сэдьхэлэйнгээ ооорһоо гараһан эдэ шүлэгүүдэйнгээ урда Расул Гамзатовай «Дурлал баяраймни эдээхэн үгэнүүдые дуулгахагүй бэшэ гүт минии һамганда?..» гэһэн хоёр мүр эпиграф болгожо табиһандань, тон ойлгосотой, гүнзэгы удхатай болоожо үгэнэ.

Тиихэдээ «Уран-дүшэ ууламни» гэһэн нэгэ хамтадхамал гаршагтай шүлэгүүд илангаяа хонгёохоноор зэдэлнэ. Гүнзэгы удхатай, хужарлан уншамаар богонихон шүлэгүүд эндэ шэлэн абтанхай байба гэхэдэ алдуу болохогүй гэжэ һанагдана. Хүнэй ой ухаанда хадуугдамаар байгаали тухай зураглалнууд олон. Эндэ бэшэһэн үгэнүүдээ тодорхойлон харуулхын тула хэдэ хэдэн бадаг абажа харуулаял даа.

...Нюргаа пеэшэндэ шаран,
Нюлда төөдэй һажана.
Үргэһөө хүрэһэн һара
Үрхэ дээрэнь һанжана.

Үгышье һаа:

«Нюураа угаан һэргээд,
Нараяа талам угтаба.
Налгай шубууд жэргээд,
Нажарай сагые магтаба.

Эдэ бадагуудые тайлбарилһанайшье үлүү гэжэ һанагдана: уран һайханаар, бодото поэдэй найруулга болоһониинь элеэр харагдана бшуу.

«Үүр сайна. Жабар», «Эдир наһан тухайм», «Үндэрэй ододто наада харуулан...», «Улаан-Үдэеэ һанаад» гэһэн шүлэгүүдынь богонишье һаа, ехэ юумэн тухай хэлэһэн, болбосорһон шүлэгүүд гээд тэмдэглэхэ хүсэлэн бии.

Гурбан ондоо поэмэнь һонирхолтой. Шүлэг зохёолгынь талые хараха болоо һаа, поэт Мэлс Самбуев олонхон поэдэй «моододо» ороһон сагаан шүлэгүүдые (белые стихи) матаруулха гэжэ оролдоногүй. Бүхы шүлэгүүдынь инверси, рифмэ гэхэ мэтэ шүлэг зохёолгын хуули ёһондо тааралданхай. Тиихэдээ шадамар бэрхээр хэрэглэһэн, хүлеэгдээгүй римфэнүүд олон, жэшээлхэдэ, «наймадахи үдэрөө ороод, намдахаяа яанаб даа бороо» гэхэ гү, али уйтараад — уйдхараар гэхэ мэтэ. «Доржо таабай» гэһэн поэмэ соонь үгэнүүдынь 4—5 мүрнүүдэй удаа шадамар бэрхээр рифмэнүүд болоожо һууриияа олоһон байна. Жэшээнь: «борбилоонууд һуугаа — уляаһан дээрэһээ буугаа, түүдэг утаа бушхана — шаргын боолто мушхана» гэхэ мэтэ. Удхынгаа талаар нягта холбоотой иимэ мүрнүүд 4—5 мүрнүүдэй удаа соностоод орхиходоо нилээд таарамжатай зохидоор үзэгдэнэ.

Юрэнхыдөө, поэт Мэлс Самбуевай «Санага» гэжэ шүлэгүүдэйнь суглуулбари авторай ээлжээтэ амжалта болоо гэжэ согсолхоор байна. Нилээд зузаахан энэ номые уран зураашан П. С. Гурьянов угаа шадабаритайгаар гоёон шэмэглээ. Хаһша хэрэгээр бэшэ, харин оншыень олоожо зураһан зурагуудынь энэ номой түхэл маягые, удха шанарые улам баян, гүнзэгы болгожо үгэнэ. Мэлс Самбуевай шүлэгүүдэйнь гурбадахи ном дотор, минии һанахада, зарим тэды дутагдалнуудшье бии гэжэ хэлэхээр.

Жэшээлхэдэ, «Нүхэр комсомол» гэһэн шүлэг соо «хүмүүни тогтоолсоош», «оролдожо ябааш арадтайгаа хамта», «хүдэлжэ гараалши, илалтада найдан», «шэнэ аласай орьёлдо хүргөөш» гэһэншүү арбаад жэлэй саада дайралдадаг юрын хандалга шэнги мүрнүүд бии. Үшөө тиихэдэ һуурияа хүсэд олоогүй үгэнүүд хаа-яа дайралдана. Жэшээлхэдэ, иимэ бадагуудые дурдая:

Коммунис үеын бүргэд —
Космонавт уудам һайн
Оёоргүй юртэмсын бүгэдэ
Орёо нюусануудые уудалһай.

Тэрэшэлэн:

Ленинэй зааһан ёһоор,
Газарай эрьелдэхын түлөөдэ...

Эндэ «уудам һайн», «эрьелдэхын» гэһэн үгэнүүд миин лэ алдуу болоожо оролсоһон үгэ гү гэжэ һанахаар байна.

«Санага» гэжэ гаршагтай шүлэгүүдэйнь ээлжээтэ ном поэт Мэлс Самбуевай гуурһаяа улам хурсадхажа, бэлиг шадабаряа улам дээшэлүүлжэ байһанай гэршэ болоно гээд сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

С. ОЧИРОВ.

Улаан-Үдэ хотын Ербановай нэрэмжэтэ гудамжа. А. МАНТАЕВАЙ фото.

МАГТААЛДА ХҮРТЭБЭ

Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин үйлэдбэриин бригадын эдир һурагшад 15 хоногой хугасаа соо 700-гаад центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряажа, түрэл «Восточные Саяны» колхоздоо тэжээл бэлэдхэлсэжэ үгэһэн юм.

Тус бригадын гар хажууршад Оля Хусаева, Люда Шаракшанова, Света Бодиева гэгшэд үдэрэйнгөө даабари 120—130 процент хүрэтэр дүүргэжэ, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгараа.

Колхозой правлени, партком эрхим һайнаар ажаллаһанайнь түлөө эдир һурагшадта баяр баясхаланиие хүргөөд, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнааһэн. Эхэ эсэгынгээ һайшаал магтаалда хүртэжэ, урма зориг нэмэһэн үхибүүд мүнөө эршэтэй һайнаар һуралсажа эхилбэ.

Б. БИРБАЕВ.

СПОРТЫН ҺОНИН

ЛЕНИНГРАДАЙ КОМАНДА ТҮГЭСХЭЛДЭ

«Советский спорт» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккей наадалгаар эхилһэн уласхоорондын мүрысөөндэ Ленинградай СКА команда Москвагай «Локомотив» командатай наадахадаа 5:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, түгэсхэлэй уулзалгада хабаадалсаха болобо.

Мүн Москвада үнгэргэгдэһэн хахад финальна мүрысөөндэ ЦСКА, Москвагай «Крылья Советов» командануд наадаһан байгаа. Зүгөөр эдэнэрэй наадан 3:3 гэһэн тоотойгоор дүүрэжэ, нэмэлтэ саг үгтэһэн юм. Эндэ ЦСКА-гай хоккеистнүүд хоёр, профсоюзай команда нэгэ шайба оруулжа, нааданайнгаа тоо 5:4 болгоһон байна. Тиигэжэ ЦСКА-гай команда түгэсхэлэй уулзалгада Ленинградай сэрэгэй командатай наадаха болоһон байгаа.

ЦСКА-гай команда эдэнэртэйгээ сентябриин 7-до наадахадаа 6:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, наймадахяа «Советский спорт» газетын шанда хүртэбэ.

БҮХЭШҮҮЛЭЙ АЛТАН МЕДАЛЬ

Софи хотодо болоожо дүүрэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаһан Совет ороной бүхэшүүл дүрбэн алтан, хоёр мүнгэн медальнуудта хүртэбэ.

Болгариин бүхэшүүл гурбан алтан, хоёр мүнгэн, гурбан бронзо медальда хүртэһэн, командаараа 46 очко абаһан байгаа. Тиигэжэ эдэнэр арба найман жэлэй туршада түрүүшынхеэ СССР-эй суглуулагдамал командые ахижа гараа. Манай команда 39,5 очкотой, хоёрдохи һуури эзэлээ. Венгриин суглуулагдамал команда 23 очко абажа, гурбадахи һуури эзэлбэ.

Дүрбэн үдэрэй туршада гурбан ковёр дээрэ 387 уулзалга үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ (шэгнүүрэйнгээ талаар) Минскын Владимир Зубков, Олимпиин нааданай чемпион — Болгариин Петр Киров, Ташкентын Рустем Казаков, Болгариин Георгий Марков, Югославиин Сретен Дамянович, Москвагай Виктор Игумнов, Венгриин Чаба Хегедюш, Алма-Атын Валерий Резанцев, Швециин Пьер Свенссон, Болгариин Александр Томов гэгшэд хүртэһэн байна.

Мүнгэн медальда манай ороной бүхэшүүл Алма-Атын Анатолий Назаренко (дунда зэргын шэгнүүртэй), Ленинградай Анатолий Рощин (хүндэ шэгнүүртэй) [...] шэд хүртэбэ.

Дэлхэйн түрүү һуури [...] ээлжээтэ мүрысөөн 1973 [...] Иранда үнгэргэгдэхэ юм. [...] Европын түрүү һуури эзэл[...] рысөөн 1972 ондо Поль[...] Катовице хотодо үндэргэг[...] хараалагдаа.

ШАТАРАЙ ЭЗЭД СССР-[...] ҮЛЭХЭНЬ

Голландиин Блад[...] шатараар эхэнэрнүүдэй [...] дэлхэйн түрүү һуури бул[...] мүрысөөндэ хабаадалсаһ[...] лоо эхилһэн наадан дүүр[...] дэ дэлхэйн чемпион Нона [Гап]риндашвилиин нютагай [...] Нана Александрия шүүһэн [...] Нааданай арбадахи уул[...] Нана Александрия Милунка [...] ловская хоёрой һүүлшын [...] тэнсэлгээр дүүрэһэн байгаа [...] гэжэ нааданайнь дүн 5,5:1,5 [...] ложо, Александрия шүүһэ[...] на.

Нүгөөдэ хоёрынь — Моск[...] Алла Кушнир, Бакугай Та[...] Затуловская гэгшэд Минск[...] дажа байнхай.

Эдэнэй наймадахи парти[...] туловская шүүһэн байгаа [...] эдэ хоёр юһэдэхи, арбадах[...] тинуудаа хойшолуулба. Мүн [...] нааданайнь тоо 4,5:3,5 [...] Алла Кушнир шүүжэ ябана.

Тиибэ ябашье һаань, дэл[...] чемпионкотой Совет ороной [...] нэр шатаршад хоорондоо на[...] болоно бшуу.

(ТАСС)

Хилын саанаһаа

радио • телефон • телеграф

ТҮРГЭН ХҮГЖЭЛТЫН ҮРГЭН ПРОГРАММА

ПРАГА. (ТАСС). «СССР-тэ бүтээгдээ» гэһэн маркатай станогууд ба түхеэрэлгэнүүд Чехословакиин предприятинуудта улам улам олошорно. Москвагай, Горькиин, Эйзенахай, Варшавын конвейернүүдһээ гараһан автомобильнууд республикын харгынуудта олоороо харагдадаг болоожо байнхай. Советскэ Союзһаа, ГДР болон Польшоһоо асарагдаһан машинанууд орон дотор бүтээгдэһэн техникын хажуугаар полинуудай ургаса хуряалсана. Гэхэтэй хамта, Чехословакиин промышленностиин бүтээн гаргаһан зүйлнүүд олон оронуудта һайшаан мэдэрэгдэдэг болоо.

Чехословакиин гадаадын экономическа холбоон жэл бүри бэхижэнэ, гадаадын худалдаа наймаанайнь эрьесэ улам түргэдэнэ.

1971—1975 онуудай турша соо Чехословаки программна управленитэй станогуудые, медицинын техникэ, хэмжэн тодорхойлдог приборнууд, ашаанай машинанууд ба трамвайнуудые үнгэрэгшэ табан жэлэйхиһээ нэгэ хахад дахин олоор хилын саана гаргаха юм. Ороной гадаадын худалдаа наймаанай гол хубинь СССР-тэ, бусад социалис оронуудта хүртэнэ гэжэ ЧССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр А. Барчак «Руде право» газетэдэ бэшэһэн байна.

Ажалаа социалис ёһоор хубаарилан бүтээхэ хэрэгтэ хабаадалга, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта аха дүү оронуудтай хамжан хүдэлмэрилдэг, тусхай мэргэжэл баримталдаг болоһон ябадал ЧССР-эй гадаадын худалдаа наймаае хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо хангана.

ВИЛЛИ ШТОФОЙ МЭДҮҮЛГЭ

БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээе манай һайшааһан ушар Европодохи зүришэлдөө зайсуулха, аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ зорюулагдаһан бүхы асуудалнуудаар ГДР-эй таарамжатай хараа бодол баримталдаг байһые гэршэлнэ гэжэ ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф АДН агентствын түлөөлэгшэдэ мэдүүлбэ. ФРГ-гэй правительствын этигэмжэтэ түлөөлэгшэтэй хөөрэлдөөнүүдэй зохихо үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүрэхын тула ГДР-эй правительство шадаха бүхы юумэеэ хэхэ байха гэжэ онсолон тэмдэглээ. Энэ ушар ГДР-эй правительствын ба Баруун Берлинэй сенадай этигэмжэтэ түлөөлэгшэдэй хоорондын хэлсээнүүдтэ мүн лэ хабаадаха байна гэбэ. Тогтуушуурилтэ байдал һулаpуулха, эб найрамдал хангаха ябадалда дүрбэн талын хэлсээнэй ехэ удха шанартай байһые дурдаад, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: Дүрбэн гүрэнэй элшэн сайдуудай хэлсээн түбхын түрүүндэ СССР-эй эб найрамдалта политика баримталан бэелүүлдэг байһанай ашаар туйлагдаа.

Тэдэ хэлсээнүүдэй болоожо байха үедэ СЕПГ-гэй ЦК, ГДР-эй правительство КПСС-эй ЦК-тай, СССР-эй правительстватай хани ёһоор ходо харилсан хөөрэлдэдэг байһан юм.

Арадай суглаан тараагдаа

КАИР. (ТАСС). Египедэй Араб Республикын президент Анвар Садат Арадай суглаае тарааха тухай, Арадай суглаанай шэнэ гэшүүдые һунгаха һунгалта октябриин 27-до үнгэргэхэ тухай декрет сентябриин 8-да гаргаба.

Тэрэ декредэй ёһоор, шэнэ зарлалай Арадай суглаанай түрүүшын заседани байгша оной ноябриин 11-дэ болохо байна.

Хархисуудай ааша

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Теннесси штадай Чаттануга хотодохи Брейнардын һургуулиин байшанда ехэ хүсэтэй дэлбэрэлгэ болоо. Тэрэнһээ уламжалан, хажуудань байһан байшангуудай сонхын шэлнүүд бута һүрөө. Тэрэ һургуулида сагаан шарайтай 764, хара шарайтай 332 һурагшад хамта һурахаар хараалагдаһан байгаа.

Чаттанугадахи дэлбэрэлгэ хадаа ороной урда зүгэй һургуулинуудта сагаан ба хара шарайтай үхибүүдые хамтадань һургаха гэһэн һэдэлгэдэ американ хархисуудай харюу болоно.

Анджелын ами наһан аюулда оронхой

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ коммунистка Анджела Дэвисэй «хэрэтые» сүүдээр даб дээрэ хаража үзэлгэ Сан-Рафел городто (Калифорниин штат) һэргээгдэбэ. Засагаархидай худал хуурмагаар бэлдэһэн «тодоруулгануудай» үндэһөөр тобшолол хэгшэ присяжнануудай ехэ жюрин буруугаар томилогдоһон, энэ хэрэгтэ зүбөөр хандажа шадахагүй байһан дээрэһээнь Дэвисые бүхы гэмнэлгэнүүдһээ сүлөөлхэ гэһэн эрилтэ тэрэнэй үмэглэгшэд сентябриин 4-нэй заседани дээрэ табиба. «Присяжна судьянарай тон олонхинь сагаан шарайта баян хүнүүд болоно, үгытэй нэгэшье американец гү, али национальна үсөөнхидэй түлөөлэгшэд тэндэ үгы» гэжэ Анджелын адвокадуудай нэгэн судьяда мэдүүлээ.

А. Дэвисые сүүдлэлгэ сентябриин 27-до болохоор хараалагдаа. Үмэглэгшын һанамжын ёһоор, гол зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, хархис этэгээдүүдэй мүрдэхэ, хорлохо ябадалһаа Анджела Дэвисые сүүдэй болохын урда тээ абарха шухала байна. Негретян хүдэлөөнэй ударигдагшадай нэгэн Дж. Джексониие Сан-Куэнтинэй түрмэ дотор хорото зорилгоор алаһанһаань хойшо Дэвисыешье тэрэ мэтээр хорлоожо магад аюул бии болонхой.

Дэвисые үмэглэгшэ адвокат Мур энээн тухай журналистнуудта мэдүүлхэ зуураа, коммунистын ами наһан «саг үргэлжын аюулда» байна гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

АЖАЛШАДАЙ ЗОРИГЖОЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Правительствын экономическа онсо программа США-да шангаар шүүмжэлэгдэнэ, американецуудай зүгһөө ехээр дураа гутаха ябадал үүсхэнэ. Тэдэнэй зарим бэшэгүүд хэблэлэй хуудаһануудта тунхаглагдана. «Президент Никсонэй экономическа шэнэ түсэб — баяшуулда алтан уута, үгытэйшүүлдэ хүшэр сохилто» болоно гэжэ «Крисчен сайенс монитор» газетэдэ А. Льюисэй тунхаглуулһан бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Энэл газетын уншагша И. Чанг иигэжэ бэшэнэ: «Һуралсалай, гэр байра арендээр абаһанай түлөөһэн улам хүндэрнэ, эдеэ хоолой гаргаша бүри ехэ болоожо байна. Президент Никсон өөрынгөө экономическа шэнэ программаар бидэнэй олзо оршые хаһажа, байдалыемнай бүри хүндэ хүшэр болгобо».

Вашингтон штадай профсоюзна эмхинүүдэй һаяхан болоод тараһан съездын делегадууд правительствын экономическа шэнэ политикые ажалшадта, профсоюзуудта харша добтолго гэжэ нэрлэбэ. Салин хүлһэ бага зандань үлөөһэнэй удаа профсоюзуудай гэшүүдтэ эсэргүү шэнэ сохилтонууд хэгдэхэ байха гэжэ делегадууд онсолон тэмдэглээ.

ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТОНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээнүүд Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шэнэ амжалта туйлажа байһые гэршэлнэ. Эндэхи патриодууд август һарын турша соо Урда Вьетнамай бүхы территори дээрэ американо-сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү шанга сохилтонуудые хэжэ үргэлжэлһэн байна. Дайсанай сэрэгэй баазанууд НВСО-гой таһалгаряагүй добтолгонуудта дайрагдан нэрбэгдэнэ. Камраньдахи американ баазануудые артиллереэр буудаха үедэ 32 склад һандаагдаһан, дүн хамта 50 тонно бомбо ба һомонууд тэһэлэгдэһэн байгаа.

Урда Вьетнамай патриодууд Контум провинцида гурбан хоногой турша соо дайсанай 25 солдадые хүлһөөнь буулгаа, сэрэгэй 9 машина, тэрэ тоодо 6 бронетранспортёр һамна сохёо.

Меконг мүрэнэй адагта сайгон сэрэгүүдэй 220 шахуу солдат ба офицернүүд хүлһөө буулгагдаа. Гэхэтэй хамта, дайсанай нилээд олон буу зэбсэг ба бусад техникэ буляан абтаа.

Индохитадай фронтнууд дээрэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд энэ оной майн 15-һаа августын 5 хүрэтэрхи үе соо, даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, дайсанай 3 мянга гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан байгаа. АПО агентствын мэдээсэлһээ харахада, дурсагдаһан хугасаа соо эндэхи патриодууд 40 шахуу вертолёт ба самолёдуудые буудажа унагааһан гү, али һандааһан, сэрэгэй 30 судна уһа руу шэнгээһэн, нилээд олон буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэлнүүдые буляан абаһан байна.

Кхмерэй информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Камбоджын Национальна сүлөөрэлтын армиин сэрэгшэдэй августын 25-най һүни хэһэн дайшалхы ябуулгын эсэстэ дайсанай 150 солдат ба офицернүүд хүлһөө буулгагдаһан, плендэ абтаһан байба.

Асуудалнууд шиидхэгдэнгүй үлөө

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин премьер-министр Хит, Ирландиин премьер-министр Линч гэгшэдэй хоёр үдэрэй туршада хэһэн хөөрэлдөөнүүд ямаршье үрэгүйгөөр дүүрэбэ. Ольстерой асуудалнуудые шиидхэлгээр үгээ ойлголсохо ябадал туйлагдаагүй.

Ирландиин посольстводо болоһон пресс-конференци дээрэ Линчын мэдүүлһэнэй ёһоор, Ольстертохи буһалгаануудые сэрэгэй хүсөөр даража үргэлжэлхэ гэһэн Англиин правительствын һанаашалгые Хит хөөрэлдөөнүүдэй үедэ лаблан баталба. Зүришэлдөө хёмороос политическэ аргаар шиидхэхэ, тусхайлан хэлэбэл: политическэ хараа бодолһоонь, ямар шажанда шүтэдэгһөөнь дулдыдангүй, Ольстерой бүхы хүн зониие адли тэгшэ эрхэтэй болгохо, социальна талаар газаашалан доромжолдог ябадал болюулха, Ирландиин хоёр хубиие өөһэй ёһоор нэгэдүүлхэ, Ольстерой ба Ирландиин хоорондохи хилэ дээрэ ООН-ой адаглагшадай постнуудые бии болгохо гэһэн Линчын дурадхалые Хит буруушааһан байна.

Тель-Авив Пекин хоёрой хоорондын холбоорилдоон

БЕЙРУТ. (ТАСС). Францида байдаг Хитадай элшэн сайд ба Израилиин МАПАМ гэдэг, правительствын бүридэлдэ оролсодог партиин гүйсэдкомой гэшүүн Бен-Гал гэгшэдэй уулзалга Чжоу Энь-лайн ба Голда Меирэй зүбшөөлөөр июль һара соо Парижда болоһон тухайдань «КНР Израиль хоёрые ойртуулха сионис һэдэлгын бии байһые Парижһаа абтаһан мэдээнүүд лаблан батална» гэһэн статья доторoo «Аш-Шааб» газетэ бэшэнэ.

Дипломатическа харилсаа тогтоохо түсэб удаа дараалан бэелүүлхэ тухай хэлсээн тэндэ болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлагдаһан байгаа гэжэ тэрэ статья доторнь хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн Хитадай хэблэл Израилиин правительствые шүүмжэлхэеэ болихо гэжэ хэлсэгдэһэн байгаа. Сэрэгэй хэдэ хэдэн барилгануудта хабаадахынь тула Израилиин мэргэжэлтэдые КНР-тэ эльгээхэ тухай Чжоу Энь-лайн гуйлтые Голда Меиртэ дамжуулхыень КНР-эй элшэн сайд гуйһан юм ха.

Харата шэнэ ааша

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ авиаци сентябриин 7-до Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү харата добтолгонуудые хээ. США-гай истребительнүүд-бомбардировщигууд демилитаризованно зоноһоо хойгуур 135 километртэ байдаг ДРВ-гэй районуудые бомбодоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэбэ.

Африкын баруун зүгтэ оршодог Гвинейн Республикын бэеэ даанхай байдалтай болоһоор 13 жэл үнгэрбэ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ороной экономико болон культура хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ амжалта туйлагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гвинейн Республикын ниислэл Конакри хотын түбэй үйлсэдэ.

Пренса Латина—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА-БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...] үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлда[...] һэн түрүү бэшэг. «Агуу О[...] риин һайндэрэй хүндэлэл[...] һэн гаршаг доро информа[...] Буряадай уран зураагш[...] съездын материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: па[...] на хронико. «Гол шэглэл» [...] корреспонденци. Е. Ам[...] вай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: ре[...] ликын уран зураашадай [...] дээрэ нүхэр Г. Павловай [...] эхидхэл. Хилын саанаһаа [...] һан ТАСС-ай мэдээсэлнүү[...]

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...] гэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр [...] һэн ниитэ гаршаг доро [...] нютагай һонин. Соносхолну[...]

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]. МОСКВА ХАРУУЛНА: 16.00 — орон доторхи һ[...] 16.05 — «Читай-город» [...] һурагшадта зорюулагд[...] дамжуулга. 16.30 — «Му[слим] Магомаев дуулана» гэһэн [...] визионно хүгжэмтэ фи[...] 17.40 — тамаралгаар үнгэр[...] дэһэн уласхоорондын м[...] сөөн. 18.10 — «Крепостная [...] риса» гэһэн уран һайх[...] фильм. 19.50 — Армиин г[ене]рал П. И. Батовай «Пол[...] почта «Подвига» гэһэн [...] жуулга. 20.20 — орон дот[...] һонин. 20.30 — «Вся кор[...] ская рать» гэһэн олон сер[...] уран һайханай телевиз[...] фильмын гурбадахи се[...] дамжуулагдаха. 21.30 [...] «Объектив» гэһэн телеви[...] но выставкэ.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[НА]: 22.00 — телепанорама. 22.[...] «Һунгагшадай захилаар» г[...] дамжуулга. 22.50 — «Хоол[...] гэһэн тусхай дамжуулга.

МОСКВА ХАРУУЛНА: 23.30 — «Соло» гэһэн [...] һайханай телевизионно фи[...] 24.00 — «Время» гэһэн һур[...] һонинной программа. 00.30 [...] футбол. Эндэ «Спартак» ([Мос]ква) — ЦСКА командан[уу]д наадан харуулагдаха.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАМ[МА]. 18.10 — «Красные аль[...] сты» гэһэн ГДР-эй уран һ[...] най телевизионно фильм[...] 6, 7, 8-дахи серинүүдынь [ха]руулагдаха.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности [...] строительства—61-35, советского строительства и быта—6[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, и[н]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[ное] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-00461. Заказ № 10[...]